

Podpalečník aneb Rychlé informace pro náčelníka

Vytěžování informačního toku Státní bezpečnosti
20. listopadu až 8. prosince 1989

► Pavel Žáček

Ve dnech 20. listopadu až 8. prosince 1989, tj. od vyhlášení mimořádných bezpečnostních opatření až do zastavení tzv. skartace agenturně-operativních svazků a spisů, předkládal analytický odbor Hlavní správy kontrarozvědky SNB (II. správa SNB) náčelníkovi centrálního kontrarozvědného útvaru plk. PhDr. Karlu Vykypělovi¹ specifickou kombinovanou formu zvláštních informací a informací pro vedení správy, tzv. rychlé informace (alias podpalečník). Tyto informace, jdoucí mimo rámec tehdy platných směrnic,² byly připravovány vytěžováním a zestručňováním informačního toku, tj. výstupů z agenturně-důvěrnických zdrojů, zpravodajsko-technických úkonů – zejména telefonních odposlechů – a od jednotlivých příslušníků SNB.

Po reorganizaci Federálního ministerstva vnitra a vytvoření hlavní správy kontrarozvědky SNB byla na podzim 1988 sloučena analyticko-informační pracoviště tří zrušených správ (II., X. a XI. správy SNB) do analytického odboru (AO) II. správy SNB. Jeho náčelník mjr. Ing. Miroslav Třoska 7. listopadu 1988 informoval vedoucí funkcionáře operativních odborů o rozhodnutí pplk. Vykypěla, který s okamžitou platností nařídil veškeré informace pro I. náměstka MV ČSSR genmjr. Ing. Aloje Lorence, CSc., zpracovávané podřízenými útvary zasílat ve dvou kopiích také na analytický odbor. První výtisk postupoval AO *k dalšímu využití* odboru analyticko-informačního a plánovacího vnitřní a organizační správy FMV (tj. k přípravě denních situačních zpráv, DSZ), druhý zůstával na odboru pro potřeby vlastní analytické činnosti. Tento pokyn se nevztahoval na informace ke zpravodajským hrám a případům vyzvědačství, o nichž vedení II. správy SNB informovalo přímo náměstka MV ČSSR.

1 K jeho služební kariéře viz KALOUS, Jan; ŽÁČEK, Pavel (eds.). *Biografický slovník náčelníků operativních správ Státní bezpečnosti v letech 1953–1989*. Praha: Academia – ÚSTR, 2017, s. 521–525.

2 Rychlé informace byly s největší pravděpodobností určitým specifickým ekvivalentem rychlých informací ČTK. Srov. Archiv bezpečnostních složek (dále ABS), fond (dále f.) II. správa SNB (dále A 34/1), inv. j. 1456, č. l. 242 ad.

Analytický odbor hlavní správy kontrarozvědky centralizoval, analyzoval a zpracovával *poznatky z kontrarozvědné činnosti správy*, připravoval podklady pro řídicí činnost náčelníka správy a informace určené příslušným funkcionářům. Dočasně se do konce roku stal monopolním zdrojem informací nejvyšší úrovně FMV připravujícím výstupní informace, neboť prováděl analyticko-informační činnost *na základě poznatků získaných z kontrarozvědné práce organizačních celků správy* pro potřeby vedení II. správy SNB, ministra vnitra a jeho náměstků.

Pplk. Vykypěl svým rozkazem č. 16/1988 k 1. lednu 1989 upravil „jednotný informační tok“ od I. až XII. operativního odboru na analytický odbor, zejména nařídil zpracovávat záznamy veškerých poznatků a informací získaných během kontrarozvědné činnosti od tajných spolupracovníků, důvěrníků, kandidátů tajné spolupráce, styků, ze zpravodajsko-technických úkonů, sledování i vlastní činnosti operativních pracovníků výlučně na příslušné tiskopisy (MV č. skl. 751). Záznamy se měly zpracovávat v nezbytném množství uvedeném v rozdělovníku, přičemž výtisk č. 1 a 2 se vždy postupoval analytickému odboru II. správy SNB.

Na výtisku č. 1, který se po využití v toku informací vracel zpět na operativní odbor k založení do příslušného svazku nebo spisu, náčelník operativního odboru vyznačil doporučený způsob využití:

- zvláštní informace (ZI), určená I. náměstkovi MV ČSSR nebo ke zpracování souhrnných informací pro vedení FMV při mimořádných bezpečnostních opatřeních,
- zpracování ve formě denní informace (DI) pro situační zprávu FMV,
- informace určená pro vedení II. správy SNB (IVS).

Analytickému odboru hlavní správy kontrarozvědky neměly být k vytěžení postupovány agenturní záznamy zaslané z jiných útvarů SNB. Operativní odbory nadále zasílaly pouze tu část agenturních záznamů, která se dala využít *do toku informací a k analytické činnosti, tzn. zejména signály a poznatky charakterizující bezpečnostní situaci, zjištěné jevy, které se k ní vztahují, formy a metody práce protivníka apod.*³

Připravený návrh rozkazu o nové organizaci informačního toku byl na operativní poradě ministra vnitra ČSSR konané 21. února 1989 zcela odmítnut. O tři dny později náčelník vnitřní a organizační správy FMV plk. JUDr. Milouš Krása předložil nový návrh s názvem „Zabezpečení výstupních informací“, jehož obsah již vedoucí funkcionáři Státní bezpečnosti akceptovali; přesto nebyl vydán ve formě rozkazu ministra vnitra.

Dne 7. března 1989 tak náčelník analytického odboru II. správy SNB mohl operativním odborům hlavní správy kontrarozvědky a dalším útvarům Státní bezpečnosti rozeslat pouze pokyn ministra vnitra ČSSR k zabezpečení výstupních informací FMV. Pro jeho realizaci v působnosti II. správy SNB požádal o dodržování těchto zásad:

3 ŽÁČEK, Pavel. *ŠtB na Slovensku za „normalizácie“*. Agónia komunistickéj moci v zvodkách tajnej policie. Bratislava: MS SR, 2002, s. 124–126.

– do 16. hod. každého pracovního dne postupovat na analytický odbor hlavní správy kontrarozvědky informace, které podle hodnocení náčelníka příslušného operativního odboru splňovaly kritéria pro zařazení do denní situační zprávy FMV,

– závažné poznatky získané po 16. hod. na analytickém odboru II. správy SNB předávat službu konajícímu příslušníkovi, který měl do 22.00 hod. postupovat vybrané informace odboru analytiky a informací (OAI) vnitřní a organizační správy FMV. *Platnost pokynu náčelníka II. S-SNB k zabezpečení informačního toku na II. S-SNB (RNS II. S-SNB č. 16/88) není tímto dotčena.*⁴

Dne 11. října 1989 předložil mimořádně náčelník AO pplk. Třoska na nadcházející operativní poradu náčelníka II. správy SNB návrh „směrnice pro zabezpečení odborného řízení analytické práce na úseku kontrarozvědné činnosti Státní bezpečnosti“, která měla v novém uspořádání čs. kontrarozvědky zabezpečit jednotné provádění analytické práce v útvech Státní bezpečnosti *od zdrojů informací až po II. správu SNB.*

Základní náplní činnosti analytických pracovišť i jednotlivých analytiků kontrarozvědných odborů bylo *soustavné zkoumání stavu a vývoje operativní situace v rozsahu působnosti útvaru [...].* Zejména přitom vyhodnocovaly *taktiku, metody a formy podvratné činnosti vnějších a vnitřních nepřátel, účinnost vlastních sil a prostředků, vlivy a podmínky[,] za nichž probíhá boj s protivníkem [...];* systematicky sledovaly a hodnotily *efektivitu rozpracování případů, kvalitu, stav, rozmístění agenturního aparátu a efektivnost práce s ním, účelnost a efektivnost využívání zpravodajské techniky a sledování, účinnost preventivně výchovných opatření* a v neposlední řadě včas upozorňovaly nadřízené funkcionáře na problémy a nedostatky ve služební činnosti.

Analytický odbor dále zabezpečoval *objektivizaci informací, rozborů a dalších materiálů předkládaných kontrarozvědnými odbory náčelníkovi útvaru.* Za výběr informací zařazovaných do toku na analytické pracoviště na hlavní správě kontrarozvědky odpovídali náčelníci organizačních celků II. správy SNB.

Na analytické pracoviště měly být zasílány výhradně informace *získané kontrarozvědnou činností obsahující poznatky o zjištěné závažné nepřátelské činnosti a záměrech vnějších a vnitřních nepřátel, o přípravách závažných protistátních akcí a dalších státobezpečnostních jevech, které vyžadují bezodkladné informování nejvyšších státních a státních orgánů ČSSR a služebních funkcionářů FMV.*

Informace získané agenturně-operativní činností byly předávány po vertikální ose: oddělení StB okresní (obvodní) správy SNB na kontrarozvědné odbory správy StB krajské správy SNB, kontrarozvědné odbory S-StB KS SNB a 1. odbor XII. správy SNB na kontrarozvědné odbory II. správy SNB. *Správy StB Bratislava, Bánská Bystrica a Košice postupují vybrané informace organizačnímu a analytickému odboru*

4 Tamtéž, s. 131–132.

XII. správy SNB s cílem zabezpečení včasného a objektivního informování nejvyšších stranických a státních orgánů SSR o vývoji státobezpečnostní situace v SSR.⁵

Přestože kvalita *dobývaných* informací⁶ nebyla ještě podrobena důkladnému rozboru, je možné konstatovat, že příslušné analyticko-informační útvary Státní bezpečnosti a Federálního ministerstva vnitra se s výkyvy kvality v informačním toku potýkaly až do posledních dnů své činnosti. Neznamená to však, že by operativní útvary politické policie nebyly schopny získávat potřebné informace i v období hluboké vnitropolitické krize. Ještě během největšího ohrožení komunistického režimu v Československu po 17. listopadu 1989 byly operativní útvary Státní bezpečnosti schopny podávat překvapivý výkon a naplňovat informační tok v dostatečném rozsahu relativně kvalitními a včasnými informacemi.⁷

Po klíčové studentské demonstraci, a zejména pak v souvislosti s vyhlášením mimořádných bezpečnostních opatření (MBO) 3. stupně v ranních hodinách dne 20. listopadu 1989⁸ byly nově upraveny povinnosti pro zajišťování informačního toku hlavní správy kontrarozvědky.

Příslušník analytického odboru II. správy SNB plnící funkci *výběr* přebíral a pročítal veškerou došlou poštu (agenturní záznamy, šifry, denní situační zprávy ze správ Státní bezpečnosti, šifry z akce „Kruh“, informace z operativních odborů apod.) a postupoval je podle využití *svodkaři* anebo příslušníkovi plnícímu funkci „K + P + A“ (viz dále).

Svodkař analytického odboru zpracovával podkladové materiály z operativních odborů po obsahové a formální stránce, odpovídal za zpracování denních situačních zprávy (DSZ) i za jejich řádné vypravení (předložení) ve třech termínech:

- do 5.00, 10.00 a 14.00 hod. veliteli odpovědnému za informační tok podle rozdělovníku pohotovostí při MBO,

- do 6.00, 11.00 a 15.00 hod. na OAI vnitřní a organizační správy FMV.

Starší referent specialista, který zpracovával poznatky „K + P + A“, připravoval dokumenty

- „K“ jako „KRUH“, souhrnně vyhodnocený fond šifer z krajů a případně operativních odborů II. správy SNB, určený pouze ministrovi vnitra ČSSR a I. náměstkovi, předkládaný denně do denních situačních zpráv (příloha č. 4) v 06.00 hod. (a zřejmě i v 15.00 hod.);

5 ABS, f. A 34/1, inv. j. 932. Operativní porada náčelníka II. správy SNB konaná dne 18. 10. 1989. K bodu: směrnice pro zabezpečení odborného řízení analytické práce na úseku kontrarozvědné činnosti Státní bezpečnosti.

6 ŽÁČEK, Pavel: Iluze a realita: Poslední pokus o reformu Státní bezpečnosti. In: *Securitas imperii*, 1996, č. 3, s. 14.

7 Srov. BENDA, Patrik; ŽÁČEK, Pavel (eds.). Denní situační zprávy StB z listopadu a prosince 1989. In: *Securitas imperii*, 2000, č. 6/I, 6/II a 6/III.

8 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.). Organizace a řízení represe v ČSSR: Operační štáby generála Lorence 1988–1989. In: *Securitas imperii*, 1998, č. 4/III, s. 715–719.

– „P“ jako „PODPALEČNÍK“, informace a poznatky nevyužité v denních situačních zprávách, „KRUHu“, utvářející obraz o společenské, politické a hospodářské situaci, připravované vždy k 7.00 hod. pro potřebu náčelníka hlavní správy kontrarozvědky před jednáním operačního štábu FMV, předkládaly se prostřednictvím náčelníka analytického odboru;

– „A“ jako „AKTIVITY“, zjištěné poznatky o činnosti opozice v nejbližším období (hodin, resp. dní), přikládáné v 7.00 hod. ve formě samostatné přílohy (originál) k podpalečníku a vedoucím 2. oddělení AO do 15.30 hod. do *připravované* aktivity opozice v nadcházejících hodinách a příštím dni (kopie). *Poznatky k činnosti opozice, které nesou odkladu (z časového hlediska) předávat ústně IHNED VSRS 2. oddělení.*⁹

Z 28. listopadu 1989 až 6. prosince je zachována pohotovost příslušníků analytického odboru na pracovišti k zajištění informačního toku schválená jeho náčelníkem pplk. Třoskou.¹⁰

Datum/velitel	Svodkař	Výběr	Podpaleč./kruh/aktivity	Telefon, dálnopis, množení	Rezerva
28. 11. 1989 pplk. Miloslav Pitra	kpt. JUDr. Stanislav Kabele	npor. Jiří Smrž	npor. Jiří Knížek	npor. JUDr. Vladislav Děkan	mjr. JUDr. Jiří Kulhánek
29. 11. 1989 Kupka	kpt. JUDr. Rostislav Husek	mjr. Jaromír Weber	kpt. Ing. Jaroslav Hokeš	pplk. Jaroslav Tremel	mjr. JUDr. Vladimír Vaněk, kpt. Antonín Zima
30. 11. 1989 kpt. JUDr. Jaroslav Petr	kpt. JUDr. Stanislav Kabele	kpt. Ing. Ladislav Mečár	mjr. Jaroslav Prokš	npor. JUDr. Vladislav Děkan	mjr. JUDr. Jiří Kulhánek
1. 12. 1989 pplk. Jiří Žák	pplk. JUDr. František Musil	npor. Jiří Smrž	npor. Jiří Knížek	mjr. Zdeněk Knazovič	kpt. Josef Roule, pplk. JUDr. Ladislav Krejčí
2. 12. 1989 pplk. Ing. Miroslav Třoska	kpt. Jan Zamykal	kpt. JUDr. Vladimír Lamacz	kpt. Zdeněk Kolář	npor. JUDr. Vladislav Děkan	mjr. Rudolf Voborský, mjr. Václav Horáček

9 ABS, f. A 34/1, inv. j. 1500, povinnost funkcí při zabezpečování informačního toku II. správy SNB při MBO.

10 Tamtéž, určení pohotovosti příslušníků analytického odboru, 28. 11. 1989.

Datum/velitel	Svodkař	Výběr	Podpaleč./ kruh/ aktivity	Telefon, dálnopis, množení	Rezerva
3. 12. 1989 pplk. Miloslav Pitra	kpt. JUDr. Rostislav Husek	mjr. Jaromír Weber	kpt. Ing. Jaroslav Hokeš	pplk. Jaroslav Tremel	mjr. JUDr. Vladimír Vaněk, kpt. Antonín Zíma
4. 12. 1989 Kupka	kpt. JUDr. Stanislav Kabele	kpt. Ing. Ladislav Mečár	mjr. Jaroslav Prokš	mjr. Rudolf Voborský	mjr. JUDr. Jiří Kulhánek, Kukačka
5. 12. 1989 kpt. JUDr. Jaroslav Petr	pplk. JUDr. František Musil	npor. Jiří Smrž	npor. Jiří Knížek	mjr. Zdeněk Knazovič	kpt. Josef Roule, pplk. JUDr. Ladislav Krejčí
6. 12. 1989 pplk. Jiří Žák	kpt. Jan Zamykal	kpt. JUDr. Vladimír Lamacz	kpt. Zdeněk Kolář	npor. JUDr. Vladislav Děkan	mjr. Rudolf Voborský, mjr. Václav Horáček

Do edice dokumentů je zařazeno všech 34 rychlých informací, z nichž jich bylo AO II. správy SNB nejvíce vypraveno 25. listopadu 1989 (5 ks včetně stručné informace o situaci u Chrámu sv. Víta), sestupně pak 24. listopadu 1989 (4 ks), 23. listopadu 1989 (3 ks), dvakrát denně (22., 26., 27., 28., 29. a 30. listopadu 1989); ve zbylých dnech pouze po jednom kusu.

Ve valné většině případů šlo výhradně o rychlé informace, ve dnech 27. listopadu 1989 rozšířené o přílohy „dosud nepotvrzení poznatky“ a „očekávané aktivity“¹¹, 2. prosince 1989 o „aktivity“ a „očekávané aktivity“¹², 28. listopadu a 7. prosince 1989 o „očekávané aktivity“¹³ a 28. listopadu 1989 jenom o „aktivity“.¹⁴ Zcela výjimečně, pouze jedenkrát, se svodka vracela k uplynulým dvěma dnům a doplňovala již vypravené informace.¹⁵

Ve všech případech šlo o rychlé informace pro náčelníka II. správy SNB (pětkrát vypravené k jednání operačního štábu FMV¹⁶), až na jednu explicitně určenou

11 Srov. dokumenty č. 20a, 20b, 20c.

12 Srov. dokumenty č. 29a, 29b, 29c.

13 Srov. dokumenty č. 25a, 25b; 33a, 33b.

14 Srov. dokumenty č. 23a, 23b.

15 Srov. dokument č. 5.

16 Srov. dokumenty č. 1, 3, 5, 9, 19.

I. náměstkovi MV ČSSR¹⁷ a jednu úplně odlišnou informaci jak svým obsahem, tak formou zaslou na ÚV KSČ.¹⁸ U několika z nich známe i čas jejich zpracování (vypravení): 6.00 hod.¹⁹, 8.30 hod.²⁰, 9.50 hod.²¹, 13.00 hod.²², 17.00 hod.²³, 20.00 hod.²⁴ a 22.00 hod.²⁵.

Jedenáct editovaných dokumentů jsou originály strojopisů²⁶, čtyřikrát v záhlaví parafovaných přímo náčelníkem II. správy SNB plk. PhDr. Karlem Vykypělem²⁷, třikrát zřejmě označené jeho poznámkami modrým perem²⁸ a dvakrát zažluceny fixem²⁹; v několika dalších případech s vnějšími znaky po jiných osobách³⁰. Ostatní rychlé informace byly zachovány ve formě průpisů strojopisu bez paraf, poznámek a zabarvení.

Z jednoho zachovaného rozdělovníku vyplývá, že rychlé informace zřejmě dostával minimálně také I. zástupce náčelníka II. správy SNB pplk. JUDr. Vojtěch Zamykal, CSc.³¹

Při transkripci editovaných písemností bylo přihlédnuto ke specifickým okolnostem jejich vzniku; drobné překlepy či pravopisné chyby byly opraveny dle platného jazykového úzu. Bylo zachováno vyznačování příjmení jmenovaných osob verzálkami (navzdory redakční zásadě Sborníku, že tento způsob zápisu je vyhrazen pro krycí a falešná jména).

Řazení dokumentů je chronologické, regist každého z nich obsahuje časový údaj o vypravení svodky z analytického odboru II. správy SNB.

Poznámkový aparát odkazuje na některé již publikované prameny, z prostorových důvodů jsou vynechány odkazy na personálie osob uvedených v informačním toku.

17 Srov. dokument č. 7.

18 Srov. dokument č. 4. Kopie rychlé informace z 27. 11. 1989 (viz dokument č. 19) byla zaslána také náčelníkovi politického odboru FMV (a bývalému vedoucímu odboru pro brannou politiku XIII. oddělení ÚV KSČ) plk. RSDr. Václavu Zajíčkovi a vedoucímu odboru bezpečnostní politiky oddělení státní administrativy ÚV KSČ JUDr. Milanovi Kružíkovi.

19 Srov. dokumenty č. 2, 24.

20 Srov. dokument č. 8.

21 Srov. dokument č. 13.

22 Srov. dokument č. 14.

23 Srov. dokument č. 15.

24 Srov. dokument č. 4.

25 Srov. dokument č. 16.

26 Srov. dokument č. 2, 3, 7, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 23a+b, 25a+b a 27.

27 Srov. dokumenty č. 2, 10, 14 a 25a.

28 Srov. dokumenty č. 3, 16 a 27.

29 Srov. dokumenty č. 12, 23a+b.

30 Srov. dokument č. 7, 12 a 15.

31 Srov. dokument č. 11. K jeho služební kariéře viz KALOUS, Jan. Hlavní správa kontrarozvědky SNB v roce 1989. In: JÁŠEK, Peter (ed.). 1989. *Rok zmeny*. Bratislava: ÚPN, 2017, s. 358–359.

Dokument č. 1

1989, 20. listopadu – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla k jednání operačního štábu FMV³²

Dne 20. 11. 1989 od 13.00 hod. se koná v objektu ZÚ USA v Praze briefink (!) pro americké novináře nacházející se v současné době na našem území. Účastníci briefinku se vzájemně budou informovat o vývoji situace v ČSSR v souvislosti s demonstracemi konanými 17. a 19. 11. 1989 v Praze.

– [Dne] 20. 11. 1989 se má ve Smetanově divadle v Praze volit dílenský výbor ROH, na kterém má být připravena další petice v duchu již přednášené petice v pražských divadlech,³³ která však má mít ještě ostřejší zaměření. Herci budou požadovat potrestání viníků, kteří zodpovídají na [za] brutální zákrok[,] a odstoupení ministra vnitra.

– [Dne] 20. 11. 1989 v 18.00 hod. na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze je plánována schůzka „Hnutí za občanskou svobodu“.

– [Dne] 20. 11. 1989 přicestuje zpět do ČSSR kardinál [František] TOMÁŠEK,³⁴ v této souvislosti se očekává reakce římsko-katolické církve na události v předchozích dnech.

– [Dne] 25. 11. 1989 se bude konat celonárodní pouť ke sv. Anežce v chrámu sv. Víta za celebrace kardinála TOMÁŠKA. Byly získány signály /nadále se prověřují/ o přípravě průvodu věřících od Anežského kláštera na Hrad.³⁵

– Do Poselství XXVI. synodu Českobratrské církve evangelické /ČCE/ byl dodatečně vsunut na základě událostí ze 17. listopadu 1989 dovětek: „Právě v těchto dnech jsme z blízka prožili, jak hrůzným způsobem může být moci zneužito.“ Dále v dovětku je prosazováno právo shromažďovat se, šířit myšlenky a vyjadřovat vůli nenásilnými prostředky. Rovněž je požadováno propuštění všech „vězňů svědomí“.³⁶

– Komenského evangelická bohoslovecká fakulta vstoupila dne 20. 11. 1989 do týdenní stávky jako solidarita s dalšími vysokými školami. [Stejně tak učinila i Husova bohoslovecká fakulta.]³⁷

– V hotelu Palace jsou ubytovány televizní štáby TBS, TNN, CNN, NBC, CBC, ARD a ITN, přičemž bylo zjištěno, že se během dne všechny přemístí před budovy pražských vysokých škol, kde budou natáčet rozhovory se studenty a probíhající události.

32 K operačnímu štábu FMV z 20. 11. 1989 srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 730–732.

33 Srov. OTÁHAL, Milan; SLÁDEK, Zdeněk (eds.). *Deset pražských dnů. 17.–27. listopad 1989. Dokumentace*. Praha: Academia 1990, s. 38–39.

34 Srov. dokument č. 2.

35 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 90.

36 Srov. tamtéž, s. 54–55; OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 40–41.

37 Poslední věta doplněna dodatečně strojopisem. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, s. 128.

– Dne 20. 11. 1989 v 16.00 hod. se mají v bytě Vojtěcha MENCLA sejít představitelé OBRODY se zástupci Charty 77 ke schválení společného stanoviska k probíhajícímu událostem s výzvou vládě ČSSR, které bylo připravováno již dne 19. 11. 1989.

– Od 9.00 hod. dnešního dne probíhá v bytě Václava HAVLA tiskovka za účasti asi 50 pracovníků zahraničních sdělovacích prostředků. Zjištěna byla přítomnost štábů ARD a ZDF.³⁸

– Na 20.–21. 11. [1989] jsou plánovány semináře švédského PEN CLUBU, jichž se mají zúčastnit opozičně zaměřené osoby.

– Dne 20. 11. [1989] ve 14.00 hod. proběhne na Ekumenické radě církví v Praze setkání všech církevních představitelů ČSSR.

– Z nepřátelského prostředí v[z]ešla výzva k účasti na shromáždění signatářů pamfletu Několik vět, které by se mělo uskutečnit dne 10. 12. [1989] od 14.00 do 16.00 hod. na Palackého náměstí. Organizátoři nátlakové akce Několik vět HAVEL, [Jiří] KRÍŽAN, [Jan] URBAN a další již zaslali národnímu výboru žádost o povolení shromáždění.³⁹

– Dne 20. 11. [1989] se v areálu ČVUT v Praze soustředilo v prostoru před jednotlivými fakultami cca 300–500 studentů. Přítomným studentům byly rozdávány letáčky s výzvou ke stávce a k vytvoření stávkových výborů. Dále zaznívaly výzvy k protestnímu vystoupení dne 20. 11. 1989 v 16.00 hod. na Václavském náměstí v Praze a k diskuznímu shromáždění před stavební fakultou ČVUT dne 21. 11. 1989.

Studenti Vysoké školy chemicko-technologické v Praze vyzývali přítomné, aby se zúčastnili dne 20. 11. 1989 ve 14.00 hod. diskuze s rektorem fakulty, které by se měli zúčastnit i zástupci nezávislých struktur.

Studenti fakulty architektury ČVUT informovali přítomné o svém záměru realizovat během stávkového týdne diskuzi za přítomnosti Václava HAVLA a Miroslava ŠTĚPÁNA, které by se dále zúčastnili herci [Rudolf] HRUŠÍNSKÝ a [Josef] KEMR.⁴⁰

Před sochou sv. Václava na Václavském náměstí v Praze je předčítáno prohlášení předsednictva ústředního výboru Čs. strany socialistické⁴¹ a Výzva skupiny nezávislé mládeže k odsouzení zákroku SNB, k potrestání viníků, odsouzení postoje vládních představitelů k návrhům na společný dialog. Závěrem tohoto prohlášení je výzva, aby se občané připojili ke generální stávce dne 28. 11. 1989.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989. Podklad pro náčelníka II. správy SNB na jednání operačního štábu FMV dne 20. 11. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

38 Srov. tamtéž, s. 127.

39 Srov. tamtéž, s. 90–91.

40 Srov. tamtéž, s. 96.

41 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 43–44.

Dokument č. 2

1989, 21. listopadu, 6.00 hod. – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla k jednání operačního štábu FMV⁴²

[...] ⁴³

V průběhu dne 20. 11. 1989 do 06.00 hodin dne 21. 11. 1989 byly zjištěny následující informace a poznatky:

– Dne 20. 11. 1989 v 19.20 hod. přiletěl⁴⁴ z Říma kardinál TOMÁŠEK. ⁴⁵ Na letišti byl uvítán pouze italským velvyslancem⁴⁶ v ČSSR a světícím biskupem [Janem] LEBEDOU. ⁴⁷ Na letišti nebyl zaznamenán výskyt reportérů ani dalších osob, které by přišly TOMÁŠKA přivítat.

9. odbor⁴⁸ (20.20 hod.)

– Operativní cestou byl dne 19. 11. 1989⁴⁹ zjištěn prvotní, dosud neupřesněný poznatek⁵⁰, že téhož dne došlo v Liberci k ustanovení tzv. „liberecké iniciativy⁵¹“. Nově vzniklá iniciativa v přijatém prohlášení odsuzuje „brutální zásah policie“ dne 17. 11. 1989 v Praze, při kterém zahynul student MFF Martin ŠMÍD. Za svůj cíl si vytkla pravidelně informovat veřejnost o aktuálních otázkách ve společnosti a hledat možnou nápravu. Přivrženci uvedené iniciativy⁵², které se dosud nepodařilo ustanovit, se hodlají dne 21. 11. 1989 aktivně zúčastnit nepovoleného shromáždění před libereckou radnicí. ⁵³

Ústí nad Labem⁵⁴ (16.55 hod.)

– Proověřeným [p]ramenem⁵⁵ bylo zjištěno, že dne 19. 11. 1989 kontaktoval objekta akce OSA⁵⁶ Petr UHL z Prahy. V průběhu kontaktu jmenovaný informoval objekta

42 Dne 21. 11. 1989 od 8.00 hod. se v kanceláři I. náměstka MV ČSSR mělo konat první z každodenních zasedání užšího OŠ FMV. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 732.

43 V záhlaví je modrá parafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla.

44 Podtrženo modrým perem.

45 Podtrženo modrým perem.

46 Podtrženo modrým perem.

47 Podtrženo modrým perem.

48 K zaměření IX. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.): Hlavní správa kontrarozvědky v dokumentech (1988–89). In: *Securitas imperii*, 1994, č. 2, s. 198–199.

49 Podtrženo modrým perem.

50 Podtrženo modrým perem.

51 Podtrženo modrým perem, po levé straně navíc věta zatržena.

52 Podtrženo modrým perem.

53 Podtrženo modrým perem, po levé straně navíc věta zatržena.

54 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 609.

55 Proověřeným pramenem je v tomto případě zjevně míněn telefonní odposlech.

56 Krycí jméno akce 2. oddělení II. odboru S-StB Košice vedené proti Márii Komárové. Podtrženo tužkou a opatřeno uvozovkami, po levé straně je poznámka tužkou: KOVÁŘ – CH-77.

o úmrtí studenta Martina ŠMÍDA. Zároveň popisoval brutálnost zákroku pořádkových jednotek bezpečnosti, přičemž očekává, že „tato situace pozdvihne celý národ“. Současně objektu sdělil, že v současné době studenti bojkotují přednášky, a pokud se v průběhu tohoto týdne „nic nepohne“, tak dne 27. 11. 1989 v době od 12.00 hodin do 14.00 hodin bude zorganizována generální stávka. V závěru informuje objekta o současné situaci v kulturní oblasti s tvrzením, že „divadla se také přidala k bojkotu a zrušila svoje představení[“].

Košice⁵⁷ (16.35 hod.)

– Důvěrným [p]ramenem bylo zjištěno, že Petr SCHNUR (bytem Hannover, NSR, syn Květa ŠABATOVÉ⁵⁸, nar. 1927) hovořil se svou matkou dne 19. 11. 1989 o situaci v ČSSR. Dotazoval se na zákroky bezpečnosti, velmi tvrdě je odsuzoval a nazýval zasahující jednotky „gestapem“. V rozhovoru ostře kritizoval vládu ČSSR, přičemž situaci srovnával s událostmi v Chile, Argentině a MR. Po dohodě s Jaroslavem ŠABATOU má v úmyslu získávat podpisy hannoverských občanů⁵⁹, jako projev solidarity se všemi, kteří v zemích východní Evropy usilují o dovršení demokratické obratu. Protestní petice bude zaslána ZÚ ČSSR v Bonnu.⁶⁰ V této souvislosti společně uvažují o vytvoření přípravného výboru pro „Evropský studentský parlament“.

Brno⁶¹ (15.20 hod.)

– V průběhu dne vydali pracovníci brněnských divadel rozhodnutí, že všechna brněnská divadla vstupují do stávky a dnem 20. 11. 1989 přestávají hrát.⁶²

Brno⁶³ (15.20 hod.)

– Dne 10. 11. 1989 ve večerních hodinách kontaktoval ing. KUBA Bohumír (nar. 1924, bytem Nový Jičín, Gottwaldova 11, signatář CH-77) redaktorku RSE [Libuši] ČEŘOVSKOU, která po něm požadovala krátkou informaci ke dni studentstva. KUBA požadoval po ČEŘOVSKÉ malý vysoce kvalitní magnetofon, kterým by mohl nahrávat rozhovory s osobami[,] aniž by o tomto věděly. V této souvislosti uvedl, že bude nahrávat své rozhovory s příslušníky bezpečnosti. Magnetofon má být KUBOVI předán prostřednictvím ZÚ NSR v Praze.

Ostrava⁶⁴ (18.00 hodin)

57 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 305.

58 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

59 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

60 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

61 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 971.

62 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

63 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 972.

64 Srov. tamtéž, s. 1036.

– V průběhu 18. a 19. 11. 1989 bylo v Bratislavě⁶⁵ zaznamenáno rozšiřování výzev pražských studentů a kulturních pracovníků ke stávkám. Prostřednictvím telefonických rozhovorů byla kontakována Jiřím BARTOŠKOU a Milanem KŇAŽKEM celá řada uměleckých pracovníků.⁶⁶ Tato činnost se odrazila v přijetí rezoluce bratislavských umělců na podporu studentů a kulturních pracovníků v Praze.⁶⁷

Bratislava⁶⁸ (19.20 hod.)

– Dne 20. 11. 1989⁶⁹ v dopoledních hodinách vznikly na Univerzitě Komenského nepokoje. Iniciátory nepokojů byla skupina studentů z Prahy⁷⁰, která po[d]něcovala studenty UK k demonstraci za práva vysokoškoláků a proti brutálnímu zákroku bezpečnosti v Praze dne 17. 11. 1989.

Bratislava⁷¹ (19.20 hod.)

– Dne 20. 11. 1989 rozšířil akad. sochař Vladimír KOMPÁREK [KOMPÁNEK] ve vedení Svazu slovenských výtvarných umělců „Výzvu ke spoluobčanům“⁷² s tím, aby byla dána k dispozici všem členům SSVU k signování. Vedení SSVU bylo seznámeno, že členové organizace z Banské Bystrice přicestují do Bratislavy⁷³, aby svými podpisy podpořili uvedenou výzvu. Je vyvíjen nátlak na předsednictvo SSVU, aby výzvu podepsalo. V případě, že se tak nestane[,] vystoupí celá řada členů ze SSVU.

Bratislava⁷⁴ (19.20 hodin)

– Bylo zjištěno, že mluvčími a organizátory připravované eko-demonstrace v Mostě se stává skupina mladých herců z Divadla pracujících Most. Mezi občanskou veřejností je v této souvislosti rozšiřována informace, že demonstrace byla povolena MěNV Most.

Ústí nad Labem⁷⁵ (19.10 hod.)

– Ve Výzkumném ústavu pro farmaci a biochemii v Praze se dne 20. 11. 1989 sešel mimořádný výbor ZO KSČ⁷⁶, rozšířený o vedoucí pracovníky oddělení, sekcí

65 Podtrženo modrým perem.

66 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

67 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

68 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 181.

69 Podtrženo modrým perem.

70 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

71 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 181.

72 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

73 Podtrženo modrým perem.

74 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 181.

75 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 615.

76 Podtrženo modrým perem.

a vedení ústavu. Výbor rozhodl o přípravě dopisu s nesouhlasným stanoviskem s vedením KSČ a zákrokem SNB⁷⁷ ze dne 17. 11. 1989, které označují „za ostudu před celou Evropou“. Obdobné stanovisko připravuje i ZV ROH.⁷⁸

– Výzkumný ústav psychiatrický v Praze-Bohnicích zpracoval petici „Za očistu a proti násilí“, kterou doručil na pracoviště IKEM Praha⁷⁹ k podpisové akci. Předseda ZV ROH rezoluci odmítl pro „zanepřázdňenost členů ZV ROH“. Ze strany dílenských výborů ROH je činěn nátlak na ZV ROH⁸⁰, aby se jednoznačně postavil na stranu signatářů rezoluce.

– Redaktoři deníku „Československý sport“ Vladimír ZEMÁNEK a Pavel PROCHÁZKA, oba členové KSČ, organizují v redakci podpisové akce⁸¹ odsuzující zákrok SNB dne 17. 11. 1989 a vyzývají ostatní redaktory k aktivní účasti na demonstracích v centru Prahy.⁸² Jde o prvotní, neproověřený poznatek.⁸³

– Studenti Právnické fakulty UK Praha se sjednotili na názoru, že by se měly vytvářet skupiny, které by chodily po větších závodech, kde by⁸⁴ společně s organizacemi ROH, KSČ a dalšími vysvětlovaly dělníkům vzniklou situaci a požadovaly podporu pro svou činnost⁸⁵ (stávky, podpora vznesených požadavků apod.).

– Operativní cestou bylo zjištěno, že od ranních hodin dne 20. 11. 1989 obchází předseda Městské rady pracující mládeže MV SSM Tomáš ZEMAN pražské závody, kde vysvětluje prohlášení studentů a žádá podporu stávek.⁸⁶

– Na DAMU a FF UK se studenti dožadovali, aby jim byla dána k dispozici rozmnožovací technika.

– Tajemnice MVR SSM Vladěna MEJDSKÁ [MEJTSKÁ]⁸⁷ se v průběhu dne 20. 11. 1989 sešla s [Václavem] BENDOU, [Alexandrem] VONDROU, HAVLEM a [Jiřím] DIENSTBIEREM⁸⁸, u kterých zjišťuje poznatky k vzniklé situaci, neboť podle jejího názoru pouze od těchto osob se dozví „plnou pravdu“.

– V průběhu dopoledne dne 20. 11. 1989 se v ulicích mezi shromážděnými osobami pohyboval pracovník ideologického oddělení MV SSM Karel KŘIVAN, který vy-

77 Podtrženo modrým perem, po levé straně odstavec navíc zatrženo.

78 Podtrženo modrým perem. Srov. ŽÁČEK, Pavel. *V čele ŠtB. Pád režimu v záznamech důstojníka tajnej policie*. Bratislava: ÚPN, 2006, s. 74–75; ŽÁČEK, Pavel (ed.). *Vypovídat pravdu a nic nezamlčet. Protokoly parlamentní vyšetřovací komise pro objasnění událostí 17. listopadu 1989*. Díl 2. CEVRO – LKA, s. 171–172.

79 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

80 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

81 Podtrženo modrým perem.

82 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

83 Podtrženo zeleným perem.

84 Podtrženo modrým perem.

85 Podtrženo modrým perem.

86 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

87 Podtrženo modrým perem.

88 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

zýval mládež, aby zasílala na MV SSM protestní petice proti zákroku příslušníků SNB dne 17. 11. 1989.⁸⁹ Tyto petice budou na MV SSM soustředovány a následně po zpracování předány na Federální ministerstvo vnitra⁹⁰ k přijetí opatření.

– Důvěrnou cestou byly získány poznatky, že dne 20. 11. 1989 navštívil Prahu he-rec divadla J. K. Tyla v Plzni Antonín PROCHÁZKA⁹¹, který sdělil, že herci z Plzně plně podporují aktivitu pražských divadel. Současně uvedl, že na čtvrtek dne 23. 11. 1989⁹² je pravicovými exponenty organizována ve s. p. ŠKODA Plzeň – závod Lokomotiva stávka dělníků.⁹³ Jedná se o prvotní, neproověřený poznatek.⁹⁴

– Podle informace získané z FMPE navštívila v odpoledních hodinách dne 20. 11. 1989 delegace studentů a umělců z Prahy Výstavbu dolů uranového průmyslu Příbram⁹⁵, kde vyslovila požadavek, aby se pracovníci VDÚP připojili k odsouzení zákroku⁹⁶ SNB dne 17. 11. 1989 v Praze.

– V souvislosti se zákrokem dne 17. 11. 1989 je signalizováno verbální napadání příslušníků ČSLA.

– Na odboru obrany a ochrany ÚCS FMZO⁹⁷ byla hodnocena současná situace. Zárok bezpečnosti ze dne 17. 11. 1989 byl hodnocen kladně.⁹⁸ V této souvislosti byl vysloven podiv na[d] tím, že dne 20. 11. 1989 jsou na Václavském náměstí skandována protistátní hesla a bezpečnost nezasahuje, ač by byl zárok plně oprávněný, neboť nikdo nemá právo rušit platné zákony.

– Vedoucí obchodního zastoupení firmy HOECHST⁹⁹ v Praze zakázal všem pracovníkům zastoupení jakoukoliv účast na protistátních vystoupeních v Praze.¹⁰⁰ Pokud někdo přestoupí zákaz[,] „může očekávat stejné těžkosti ze strany firmy“, která si nepřeje ztratit své obchodní zájmy kvůli politickým nesrovnalostem.

– Zástupce anglické firmy LANSING¹⁰¹ konstatoval, že reakce státních orgánů na „stávkování studentů“ byla ještě „velmi mírná“ oproti roku 1987 v Londýně, kdy po tvrdém rozehnání studentů bylo jim v následujících dnech sníženo stipendium o 20 %. Stejně tvrdě bylo postupováno i ve Francii.¹⁰²

89 Podtrženo modrým perem.

90 Podtrženo modrým perem, po levé straně navíc odstavec zatržen.

91 Podtrženo modrým perem.

92 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

93 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

94 Podtrženo zeleným perem, slovo „neproověřený“ navíc dvojitě modrým perem.

95 Podtrženo modrým perem.

96 Podtrženo modrým perem, po levé straně věta navíc zatržena.

97 Podtrženo modrým perem.

98 Podtrženo modrým perem.

99 Podtrženo modrým perem.

100 Podtrženo modrým perem.

101 Podtrženo modrým perem.

102 Odstavec je po levé straně modře zatržen.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989. PODKLAD pro náčelníka II. správy SNB na jednání operačního štábu FMV dne 21. 11. 1989, č. l. 2–6, 20. 11. 1989. Originál, strojepis, 5 s.

Dokument č. 3

1989, 22. listopadu – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla k jednání operačního štábu FMV

– [D]ne 21. 11. [1989] bylo rozhodnuto vedením Demokratické iniciativy (DI), že dne 22. 11. [1989] bude svolána schůzka DI, na které bude dohodnut další postup. Místo schůzky prozatím nezjištěno.¹⁰³

– [D]ne 22. 11. [1989] v 19.00 hod. se v Praze 2, v Riegrových sadech 28[,] má uskutečnit mimořádné plenární zasedání filmové sekce Svazu českých dramatických umělců (SČDU), které má zaujmout jednoznačné stanovisko k událostem ze 17. 11. 1989 a podpořit výzvu pražských divadel. Organizátorem akce je zasl. um. Jiří SVOBODA.

– [D]ne 22. 11. [1989] je plánováno svolání mimořádného výboru Svazu českých spisovatelů, na kterém bude přijato prohlášení SČS k událostem ze 17. 11. 1989.¹⁰⁴

– [D]ne 22. 11. [1989] je plánováno svolání členské základny Literárního klubu Prahy a Středočeského kraje při Svazu českých spisovatelů (SČS). Programem bude přijetí rezoluce odsuzující zásah jednotek SNB dne 17. 11. 1989.

– [D]ne 22. 11. [1989] je plánováno svolání mimořádné členské schůze SSM Federálního ministerstva dopravy a spojů a Ústředního ředitelství ČSD v Praze, které by mělo posoudit případnou účast svazáků těchto institucí na generální stávce dne 27. 11. 1989.¹⁰⁵

– [D]ne 22. 11. 1989 se má uskutečnit další tisková konference s V. HAVLEM v jeho bydlišti se západními korespondenty. Začátek konference je stanoven na 9.30 hodin.¹⁰⁶

– [D]ne 22. 11. bude ve 14.30 hod. v Národním divadle (ND) konference všech složek ND, které zde chtějí vyhlásit stávkou (zatím své vystupování brali jako protestní akci¹⁰⁷). Mj. chystají vyslovení nedůvěry řediteli ND [Jiřímu] PAUROVI.¹⁰⁸

103 Po levé straně modře poznámka: *Zda jsme schopni dokumentovat.*

104 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 260–261, 334–336.

105 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 197–198; ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 92–93.

106 Odstavec je po levé straně modře zatržen. Srov. tamtéž, s. 127.

107 Srov. tamtéž, s. 62–63.

108 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 257–258.

Podle vyjádření TS KUBA¹⁰⁹, jestliže se na tuto konferenci dostaví pokud možno co nejvyšší funkcionář strany nebo vlády a předloží shromáždění konkrétní ideologickou perspektivu řešení současné společenské situace, je TS schopen svými kontakty a vlivovými opatřeními dosáhnout toho, že stávkový výbor ND vyzve „kulturní špičku“ (prac. kultury), aby upustili od dalších nátlakových akcí, tj. začala by hrát divadla atd. (ŘO hodnotí nabídku TS jako zcela reálnou, vzhledem k jeho autoritě a zkušenostem. TS byl v tomto směru úkolován.)

– [P]ři využití dbát na bezpodmínečné zachování konspirace [p]ramene.

V nočních hodinách z 21. na 22. 11. 1989 byly pramenem č. 2¹¹⁰ zjištěny následující informace:

– [V]eškerá aktivita má být směřována k 27. 11. 1989 (gen. stávka), proto je třeba hledat další způsoby udržení zájmu lidí. Jsou problémy se získáním dělníků mimo Prahu, závody střeží LM.

– [V] Pardubicích došlo k rozporům mezi dělníky a studenty. Situaci vyjízdí dnes řešit herec VI[adimír]. DLOUHÝ.

– [V] Olomouci a Brně sankce proti studentům, pokud neskončí, tak budou stávky pokračovat.

– [B]ěhem noci šířeny fámy, že auta s provokatéry rozvázejí protikomunistické letáky. Pokyn stavět hlídky a letáky ničit.

– Centrum (štáb) zasedá dnes od 10.00 hodin v galerii U Řečických. Jednoznačné stanovisko – nebrat v úvahu vystoupení s. [Miloše] JAKEŠE¹¹¹, odmítat kompromisy, trvat na 7 požadavcích.¹¹²

– Obecní dům a vydavatelství ALBATROS nabídly svou rozmnožovací techniku.

– [D]nes v 16.00 hod. má být v Poděbradech demonstrace na podporu CHARTY 77.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 15–16. PODKLAD pro náčelníka II. správy SNB na jednání operačního štábu FMV dne 22. 11. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

109 Z úseku boje proti vnitřnímu nepříteli II. S-SNB vedlo TS kategorie agent s krycím jménem KUBA pouze 3. oddělení X. odboru. Srov. BENDA, Patrik (ed.). *Přehled svazků a spisů vnitřního zpravodajství centrály Státní bezpečnosti v roce 1989*. Praha: ÚDV, 2003, s. 118.

110 Pramen 2 – krycí označení ZTÚ, zejména telefonního odposlechu, v informačním toku. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 139.

111 Srov. ŽÁČEK, Pavel. Poslední dny generálního tajemníka ÚV KSČ. Miloš Jakeš po 17. listopadu 1989. In: *Paměť a dějiny*, 2014, č. 4, s. 11.

112 Srov. SUK, Jiří (ed.). *Občanské fórum. Listopad–prosinec 1989. 2. díl – dokumenty*. Praha–Brno: Doplněk, 1998, s. 16.

Dokument č. 4

1989, 22. listopadu, 20.00 hod. – Praha. Informace II. správy SNB pro Ústřední výbor Komunistické strany Československa

[...] ¹¹³

Do role mluvčího veřejnosti se v současné době postavilo Občanské fórum. Toto fórum ovládla skupina osob, která není spjata se zájmy pracujících. V jejich činnosti se již delší dobu projevovala zvýšená agresivita, neboť s hodnocením situace došly k závěru, že nastala vhodná doba pro otevřený střet s politickým systémem v ČSSR. ¹¹⁴

Po řadě předchozích neúspěšných pokusů[,] např. u příležitosti výročí internacionální pomoci států Varšavské smlouvy ¹¹⁵ a výročí vzniku ČSR ¹¹⁶, byl vybrán k zahájení konfrontace 17. listopad [1989]. Toto výročí vytvářelo podmínky pro zneužití velkého počtu studentů a další mládeže, u níž je vždy záruka radikálnosti a největší pravděpodobnost vyprovokování střetu se státní mocí.

Již od samého počátku se akce vyvíjela jako promyšlená a předem připravená protisocialistická provokace, což nedokázali ovlivnit ani oficiální organizátoři z městských svazáckých orgánů. Potvrzovalo to chování účastníků, nesené transparenty a skandovaná hesla, která nemohla nechat nikoho na pochybách, že se nejedná o pietní akt.

Za této situace postupně narůstala agresivita shromážděných osob, která vyvrcholila při pochodu Prahou a zejména poté, co bylo pořádkovými jednotkami zabráněno demonstrujícím v dalším postupu do centra města.

Předem připravená kampaň za využití lži a dezinformací, postavená na emociálně působivém základě údajného úmrtí studenta Martina ŠMÍDA na následky zranění způsobeného příslušníky SNB, ¹¹⁷ vedla k vyvolání nepokojů mezi studenty a části kulturní fronty a k vnášení chaosu do vědomí široké veřejnosti, ústícího v útoky na podstatu našeho socialistického zřízení. ¹¹⁸

Od počátku byla zvolena metoda hrubého nátlaku, která se projevila ve vyhlášení stávek a výzvě ke generální stávce. ¹¹⁹

Jako řídicí a koordinační orgán se dne 19. 11. 1989 ustavilo občanské [!] fórum, v němž spolu s několika bývalými mluvčími CHARTY 77 má rozhodující slovo Vác-

113 V záhlaví je tužkou napsaná poznámka: *Informace pro ÚV KSČ z 22. 11 (ke 20.00 hod.)*.

114 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 728 a 731.

115 Srov. tamtéž, č. 4/II, s. 503–568; č. 4/III, s. 571–595.

116 Srov. tamtéž, s. 666–694.

117 Srov. ŽÁČEK, Pavel. Fáma o smrti Martina Šmída a její vyšetřování. Rekonstrukce vyšetřovacího spisu Státní bezpečnosti. In: *Securitas Imperii*, 2010, č. 1 (16), s. 136–192; ŽÁČEK, Pavel. *Jakešovo gestapo. Komunistické mocenské orgány a listopad 1989*. Cheb: Svět křídel, 2019, s. 249–277.

118 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 724.

119 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 63–64, č. 6/II, s. 422–423.

lav HAVEL.¹²⁰ Kromě těchto a několika zástupců umělecké sféry jsou členy občanského fóra ti, kteří sami sebe charakterizují jako „síly, které po dlouhou dobu rozrušovaly režim“. Pro své záměry získaly i část pracovníků čs. sdělovacích prostředků, kteří jednostranně informují o situaci se zjevnou snahou udržet napětí ve společnosti a stupňovat nedůvěru vůči KSČ, vládě a bezpečnostním orgánům.

Podporu získaly i u některých funkcionářů a orgánů nekomunistických stran Národní fronty a společenských organizací včetně SSM, a to v řadě případů bez ohledu na názor své členské základny.

Vznikla tak situace, která výrazně urychlila dlouhodobě připravovaný přechod tzv. nezávislých seskupení k formování politických stran. Jejich prvořadým cílem je likvidace vedoucí úlohy KSČ ve společnosti jako základní překážky k rozbití politického systému.

Jejich demagogicky šířená hesla o úsilí o dialog se nejlépe odrážejí v jednom z jejich dokumentů, kde konstatují, že „základním předpokladem [pr]o dialog je odstoupení vlády“, a hned si diktují podmínku, aby vláda odstoupila do 25. 11. 1989.¹²¹ Za dialog nepokládají rozhovor se současnými představiteli vlády.

Probíhající masové demonstrace slouží organizátorům k nastolování a prosazování politických požadavků a k dalšímu vyhrocování situace.

Přestože jejich politické programy jsou orientovány na úzké zájmy intelektuálů, uvědomili si nyní, že k jejich prosazení potřebují podporu dělnické třídy, která spolu s družstevními rolníky zůstává rozhodující silou ve společnosti a zárukou stability dalšího sociálně ekonomického rozvoje.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 17–19. Informace pro ÚV KSČ z 22. 11. (ke 20.00 hod.). Strojopis, 3 s.

Dokument č. 5

1989, 23. listopadu – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla k jednání operačního štábu FMV¹²²

Doplňující informace k situaci ve dnech 21. a 22. listopadu [19]89¹²³

120 Srov. KOUTSKÁ, Ivana; RIPKA, Vojtěch; ŽÁČEK, Pavel (eds.). *Občanské fórum, den první. Vznik OF v dokumentech a fotografiích*. Praha: ÚSTR, 2009.

121 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 179; HLUŠIČKOVÁ, Růžena; OTÁHAL, Milan (eds.). *Čas Demokratické iniciativy 1987–1990. Sborník dokumentů*. Praha: Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku, 1993, s. 207.

122 K jednání operačního štábu FMV dne 23. 11. 1989 srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 738–745.

123 Srov. dokumenty č. 2 a 3.

– dne 21. 11. [19]89 byl na čerpací stanici BENZINA v Jihlavě doručen telegram podnikového ředitelství BRNO, dle něhož instrukce má obsluha čerpadla právo neumožnit vozidlům Bezpečnosti i soukromým vozidlům tankování benzínu „Speciál“. Rozhodnutí bylo odůvodněno poklesem zásob tohoto druhu benzínu. Údajně však má jít o reakci podnikového ředitele s. p. CHEMOPETROL na zásah Bezpečnosti v Praze dne 17. 11. 1989;

– dne 22. 11. [19]89 bylo v LATERNĚ MAGICE na Jungmannově nám. v Praze zřízeno Nezávislé tiskové středisko (tel. 266765), které má být využíváno čs. občanskými iniciativami a má rovněž zajišťovat veškerý styk se zastoupením rozhlasové stanice HLAS AMERIKY ve Vídni. Týž den se měla v uvedeném středisku konat od 20.00 hodin tisková konference¹²⁴;

– dne 22. 11. [19]89 předseda CZV KSČ PZO PRAGOINVEST informoval po návratu z jednání na OV KSČ Praha 9 vedoucí funkcionáře PZO o tom, že ÚV KSČ se údajně distancuje od současné situace v Praze s tím, že řešení celé záležitosti je věcí MV KSČ. Členové OV KSČ Praha 9 jsou postupem ÚV KSČ pobouřeni. Poddiv vzbuzuje i postup MV SSM v čele s V[asilem]. MOHORITOU¹²⁵;

– dne 22. 11. [19]89 byla v Institutu hygieny a epidemiologie v Praze založena z podnětu několika tamních vědeckých pracovníků skupina „OBČANSKÉ FÓRUM“;

– dne 22. 11. [19]89 byly v pražských nakladatelstvích ARTIA, ALBATROS, MELANTRICH a TECHNICKÁ LITERATURA zorganizovány podpisové akce na podporu stanovisek MV SSM v Praze, Pražské vysokoškolské rady¹²⁶ a Čsl. strany socialistické k posledním událostem. Petice podepsala většina zaměstnanců uvedených nakladatelství.

Očekávané aktivity

– dne 23. 11. [19]89 se má od 8.00 hod. uskutečnit v Lidovém nakladatelství na Karlově nám. v Praze tisková konference čs. nezávislých novinářů. Předmětem jednání má být hodnocení situace v ČSSR ze dne 22. 11. [19]89;

– stávkový výbor v Galerii u Řečických byl dne 22. 11. [19]89 informován Janem RUMLEM o tom, že dne 23. 11. [19]89 ve 13.00 hod. se mají na Pražský hrad dostavit velitelé všech vojenských okruhů ČSLA, kteří zde mají jednat s gen. tajemníkem ÚV KSČ ohledně podpory čsl. vlády.¹²⁷ Tuto informaci měl RUML získat od vojáků z Plzně¹²⁸;

124 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 249.

125 Předsedou MV SSM byl Martin Ulčák. K předsedovi ÚV SSM a členovi SÚV KSČ V. Mohoritovi srov. tamtéž, s. 69, 71–72; ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 163, 938.

126 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 45.

127 Srov. tamtéž, s. 298–301. Ke shromáždění vedoucích funkcionářů ČSLA, velitelů a náčelníků politického aparátu viz ŽÁČEK, Pavel (ed.). Třídní boj po 17. listopadu 1989 v dokumentech politického aparátu ČSLA. In: *Historie a vojenství*, 2005, č. 1, s. 108, 112; ŽÁČEK, Pavel, ref. 117, 379–440.

128 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 104–105; ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 486.

– dne 24. 11. [19]89 v dopoledních hodinách se má uskutečnit v rezidenci ZÚ BELGIE v Praze setkání A[lexandera]. DUBČEKA s belgickým ministrem zahraničních věcí [Markem] EYSKENSEM. Účast DUBČEKA má zajistit Jiří HÁJEK, kterého o to požádal belgický velvyslanec v ČSSR – H[enri]. BEYENS

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 21–22. PODKLAD pro náčelníka II. správy SNB na jednání operačního štábu FMV dne 23. 11. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 6

1989, 23. listopadu – Praha. Rychlá informace pro jednání náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ¹²⁹

– [Vladimír] KOLMISTR volal A[nně]. ŠABATOVÉ, že dne 23. 11. [1989] se v 15.00 [hod.] před budovou Městského soudu v Praze uskuteční demonstrace za propuštění P[etra]. UHLA, jíž se zúčastní kladenští dělníci.

– V Čs. televizi se uskutečnil dne 23. 11. [1989] aktiv, na němž všichni pracovníci, vyjma ředitele, vystoupili na podporu požadavků stávkujících. Ředitel vyhlásil, že všichni budou poslouchat jeho příkazy. Zaměstnanci televize se nyní radí, jak postupovat dále. ¹³⁰

– Č[estmír]. CÍSAŘ spolu s dalšími osobami diskutují právě u O[ldřicha]. ČERNÍKA. Odmítli mezi sebe [Václava] SLAVÍKA. Pravděpodobná je účast DUBČEKA.

– Při telefonickém rozhovoru DUBČEK × SLAVÍK došlo k roztržce, po níž DUBČEK „praštil“ telefonem. Příčinou byla snaha SLAVÍKA diktovat DUBČEKOVI, co má v nejbližší době dělat. ¹³¹

– Ke generální stávce dne 27. 11. 1989 se rozhodly připojit níže uvedené podniky:
STROJPROJEKT Praha – rozhodnuto podnikovou radou pracujících
Ředitelství telekomunikací Praha – odhlasováno odborovým úsekem
Závod důlní mechanizace čs. uranového průmyslu Příbram – vedení podniku ani ROH proti rozhodnutí dělníků neprotestovalo

ČKD Polovodiče Praha – rozhodnuto na poradě pracujících

Ekonomický ústav ČSAV – rozhodnuto na celoustavním shromáždění

¹²⁹ V záhlaví jsou poznámka tužkou: 23. 11. 89 pro N – II. S SNB a další napsaná jinou rukou: Vrátit s. Malečkovi [?].

¹³⁰ Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 380–382.

¹³¹ Výše uvedené informace, získané VI. S-SNB z nasazených ZTÚ, jsou ve složce zachyceny i v rukopisné podobě. Srov. ABS, f. A 34/1, inv. j. 1466, č. l. 26. Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 118–119.

- 28. 11. 1989 v 16.00 hod. se v bytě dr. Karla KUČERY v Praze bude konat jednání výboru Společnosti T. G. Masaryka, které organizuje dr. Dušan SLAVÍK z Brna.
- [V] tiskárně Mír – závod 03 jsou pracovníci obsluhy tiskařských strojů rozhodnutí, že v případě požádání o tištění letáků jsou ochotni tuto činnost vykonat. Obdobná situace je i v závodě 01, kde se tisknou deníky Práce a Mladá fronta.
- [D]nešního dne se má uskutečnit na ČVUT Praha beseda Václava HAVLA se studenty.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 25. Podklad pro jednání náčelníka II. S-SNB, 23. 11. 1989. Strojopis, 1 s.

Dokument č. 7

1989, 23. listopadu – Praha. Přehled záměrů protivníka pro nejbližší období předložený II. správou SNB I. náměstkovi ministra vnitra ČSSR genpor. Ing. Alojzi Lorencovi, CSc.

[...] ¹³²

– Dne 23. 11. 1989 v 11.00 hod. má proběhnout jednání stávkového výboru a pracovníků Čs. televize s ředitelem o vyplnění jimi požadovaných podmínek vznesených dne 22. 11. 1989. Jedná se zejména o požadavek odvysílat dostupné materiály ze dne 17. 11. 1989, širokého a objektivního zpravodajství z centra Prahy, zveřejnění názorů představitelů nejvýznamnějších neoficiálních struktur, zveřejnění nejpodstatnějších prohlášení a petic a informování o reakci zahraničních sdělovacích prostředků. ¹³³

– Dne 23. 11. 1989 ve 13.00 hod. bude v Laterně magie jednání pracovní skupiny Občanského fóra, jeho[ž] obsahem bude příprava manifestace na Václavském náměstí a jednání s předsedou vlády ČSSR.

– Dne 23. 11. 1989 hodlá vystoupit před účastníky demonstrace na Václavském náměstí synodní senior Československé církve evangelické Josef HROMÁDKA ¹³⁴. Ve svém vystoupení mimo jiné chce podpořit legální vládu s tím, že si tato musí uvědomit současnou situaci a prosazovat důslednou demokratizaci za účasti všech občanů. ¹³⁵

132 V záhlaví jsou poznámky tužkou: 23/11 pro I. NMV ČSSR a další napsaná jinou rukou: *Vrátit s. M [?]*.

133 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 138.

134 Šlo o tajného spolupracovníka kategorie agent 2. oddělení IX. odboru II. S-SNB s krycím jménem CASTUS. BENDA, Patrik (ed.), ref. 109, s. 39.

135 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 195.

– V rozhovoru s I[vanem]. HAVLEM bylo neznámým mužem požadováno, aby demonstrující veřejnost, která dosud vystupuje pouze s heslem prošetření oprávněnosti a přiměřenosti zásahu Bezpečnosti dne 17. 11. [1989], začala nastolovat konkrétní politické otázky, jako např. zrušení článku 4 Ústavy¹³⁶ apod.[,] a současně je nutné přesvědčit demonstrující, že se nejedná o protisocialistické požadavky, neboť toto povědomí je pro lidi brzdou při jejich jednání.

– Dle sign. CHARTY 77 Václava BENDY se má ve dnech 24. a 25. 11. 1989 uskutečnit zatím blíže neurčený mítink mládeže. Na tomto by mělo být přečteno zásadní prohlášení opozice a na jeho podporu by měli vystoupit zástupci kulturní fronty, mimo jiné by zde měla vystoupit bývalá mluvčí CHARTY 77 Marta KUBIŠOVÁ.¹³⁷

– Dne 25. 11. 1989 se má uskutečnit celonárodní pouť ke svaté Anežce, která bude zahájena v chrámu sv. Víta na Pražském hradě. Záměrem nezávislých struktur je vnést svoje politické požadavky do předpokládaného shromáždění věřících na Pražském hradě.

– Občanské fórum a stávkové výbory studentů a kulturních pracovníků k prosazení protisocialistických požadavků nepřetržitě vyzývají veřejnost k účasti na generální stávce, kterou vyhlásily na 27. 11. 1989 od 12.00 do 14.00 hodin.

– Dne 4. 12. 1989 ve 20.00 hod. v hotelu Ostaš v Praze organizuje přípravný výbor Společnosti pro studium demokratického socialismu besedu s dr. Alfrédem GUSENBAUERem, členem předsednictva SPÖ, o základních dokumentech 18. kongresu socialistické [!] internacionály a o výsledcích sjezdu SPÖ.

– Dne 10. 12. 1989 se uskuteční protestní shromáždění na Palackého náměstí v Praze k Mezinárodnímu dni lidských práv, jehož organizátory jsou nezávislé struktury. Jejich záměrem je, aby na tomto shromáždění vystoupily vedoucí osobnosti CHARTY 77, Čs. demokratické iniciativy, Nezávislého mírového sdružení, Mírového klubu J. Lennona a další. Na tomto shromáždění mají být proklamativně vyhlášeny politické požadavky nezávislých struktur zaměřené na likvidaci vedoucí úlohy strany, kádrové změny ve vládě, politických orgánech, v ministerských, kulturních a hospodářských orgánech.¹³⁸

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 27–28. Podklad pro jednání náčelníka II. S-SNB, 23. 11. 1989. Strojopis, 2 s.

136 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 127, s. 109.

137 Odstavec je po levé straně zatřesen tužkou. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 114.

138 Oba poslední odstavce jsou po levé straně zatřeny tužkou.

Dokument č. 8

1989, 24. listopadu, 8.30 hod. – Praha. Poznatky z vytěžení informačního toku předložené náčelníkovi II. správy SNB plk. PhDr. Karlu Vykypělovi

– [S]távkové výbory u Ostravy, Ústí n/L a Košic si stěžují na skutečnost, že ztrácejí podporu veřejnosti[.]

– [V] Košicích byl mezi studujícími techniky a university zaznamenán konflikt[,], neboť z obou škol odstupují ze stávky a zůstalo pouze pár organizátorů, kteří si v Praze zajišťují případné dokončení studia[,], pokud budou v Košicích vyloučeni za účast na stávce[.]¹³⁹

– [K]oordináční výbor v Praze všechny přesvědčuje o tom, že nebude-li vládou splněno 7 bodů[,], bude nutno ve stávce pokračovat[.]¹⁴⁰

– [M]ěstská vysokoškolská rada v Praze je překvapena jednoznačně antisocialistickým vystoupením Václava HAVLA dne 23. 11. 1989.¹⁴¹ Uvědomují si možné následky tohoto vystoupení pro sebe a mají zájem, aby za ně situaci vyřešily státní orgány. Na MVR zazněl požadavek sesazení předsedy MV SSM MEJSTRÍKA.¹⁴²

– [P]racující z ČKD Pha 9, kteří se nezúčastnili mítinku v závodě dne 23. 11. 1989[,], se chtějí dne 24. 11. 1989¹⁴³ pokusit vystoupit z balkónu na Václavském náměstí a informovat o průběhu mítinku v ČKD[.]¹⁴⁴

– [T]iskové centrum koordinačního stávkového výboru dostalo od nezjištěné ženy informaci, že budou vybaveni vysílačkami a miniaturními fotoaparáty velikosti krabičky od sirek. V současné době již připravují kritická stanoviska k opatřením, která přijme zasedání ÚV KSČ dne 24. 11. 1989.¹⁴⁵ Dále je uvažováno o organizaci pochodu k SANOPSU dne 24. 11. 1989. Materiály vydávané tiskovým centrem jsou rozváženy do vzdálenosti 200 km taxikáři a řidiči ČSAD.

– [S]távkující pořizují SPZ aut Bezpečnosti (seznamy)[.]

– [V] Inspektě Ostrava je rozšířena informace, že generální stávka se uskuteční dne 24. 11. 1989. Zdroj této informace není znám.

139 Odstavec je po pravé straně černě zatržen. Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 320.

140 Odstavec je po pravé straně černě zatržen.

141 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 17–18; BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 257.

142 Odstavec je po pravé straně černě zatržen. Předsedou MV SSM byl M. Ulčák a MVR SSM Jiří Jaskmanický; M. Mejstřík byl členem MVR SSM a předsedou STIS. Srov. MEJSTRÍK, Martin. *Deník. Řekněte jim, že sametová...* Brno: Computer Press, 2010, s. 222 ad.

143 Černě podtrženo.

144 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 442.

145 Srov. *Poslední hurá. Stenografický záznam z mimořádných zasedání ÚV KSČ 24. a 26. listopadu 1989.* Praha: Cesty, 1992, s. 4–153.

– [V]e Frýdku-Místku a Českém Těšíně jsou rozšiřovány letáky vyzývající občany města k demonstraci dne 24. 11. 1989 v 17.00 hod. Organizátorem je „občanské fórum“.¹⁴⁶

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 30–31. Poznatky z vytěžení dne 24. 11. 1989 k 08.30 hod., 24. 11. 1989. Originál, strojepis, 2 s.

Dokument č. 9

1989, 24. listopadu – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla k jednání operačního štábu FMV

– M[ichael]. KOCÁB společně s M[ichalem]. HORÁČKEM má dotyk na vysokého funkcionáře, od kterého získává aktuální vnitropolitické zprávy.¹⁴⁷ Kupř. že dnes bylo na ÚV KSČ rozhodnuto odvolat z funkcí gen. tajemníka KSČ s. JAKEŠE, ministra vnitra ČSSR s. [genpor. Františka] KINCLA a ved. tajemníka MěV KSČ s. ŠTĚPÁNA.¹⁴⁸ Dále je informoval, že v SSSR byl předseda vlády ČSSR s. [Ladislav] ADAMEC.¹⁴⁹ Zde mělo být dohodnuto, že po pozdějším odstoupení ÚV KSČ a vlády ČSSR s. [Michail Sergejevič] GORBAČOV odsoudí vstup spojeneckých vojsk v roce 1968 do ČSSR.¹⁵⁰ KOCÁB s HORÁČKEM předávají tyto informace spolu s dalšími J[anu]. REJŽKOVI, který je předává do jednotlivých divadel.¹⁵¹

– [V] současné době se stále upřesňuje místo celostátního aktivu členů ČsDI. Podle posledních informací byl aktiv přeložen z divadla J[ířiho]. WOLK[E]RA do Realistického divadla v Praze 5. Aktiv se má uskutečnit dne 26. 11. 1989 od 13.00 hodin a sraz účastníků je stanoven od 12.30 hodin.¹⁵²

146 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 1099.

147 Srov. HORÁČEK, Michal. *Jak pukaly ledy*. Praha: Ex Libris, 1990, s. 92.

148 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 404–406, 496.

149 Předseda vlády ČSSR L. Adamec navštívil Moskvu až ve dnech 3.–4. 12. 1989. Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 171–172.

150 Sovětská vláda označila okupaci ČSSR ze srpna 1968 za „nevyvážený, neadekvátní přístup a zásah do záležitostí spřátelené země“ až 4. 12. 1989 na základě předchozí výzvy čs. vlády. PECKA, Jindřich (ed.). *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991. Dokumenty*. Praha: ÚSD AV ČR, 1996, s. 29–32. K tomu srov. SLÁDEK, Zdeněk; PREČAN, Vilém (eds.). *K vývoji sovětské politiky vůči státům Varšavské smlouvy. Dokumenty a materiály 1989–1990*. Praha: ČSDS – ÚSD AV ČR, 1999, s. 43.

151 Srov. HORÁČEK, Michal, ref. 147, s. 95–98; SUK, Jiří. *Občanské fórum. Listopad–prosinec 1989. 1. díl*. Brno: Doplněk, 1997, s. 64.

152 Srov. dokument č. 26.

– [D]ne 26. 11. 1989 je plánována od 14.00 hodin manifestace v Letenských sadech v Praze 7[.]

– [D]ne 27. 11. 1989 se mají konat v dopoledních hodinách shromáždění v organizacích ENERGOPROJEKT Praha, Řízení letového provozu ČSSR v Praze¹⁵³ a Lokomotivní depo Praha-střed, které mají přijmout vlastní rezoluce a posoudit vstup těchto organizací do gen. stávký dne 27. 11. 1989.

– [Z] prostředím útvaru Lidových milic (LM) Praha 7 bylo zjištěno, že náčelník LM Praha 7 HALEK vydal pokyn nejednat s pracovníky MV a nepodávat jim jakékoliv informace.

– [U] jedné osoby bylo zjištěno, že v bytě vyrábí zápalné láhve, které hodlá využít při zásahu pořádkových jednotek, zejména proti těžké technice. Je zjištěno, že má k dispozici 2 uniformy VB (jméno zjištěno, navržena opatření) – bude provedena konkretizace poznatků, dislokace bytu, režimu objektu, vyčlenění prac. IV. S SNB¹⁵⁴ ke kontrole objektu. Dále budou připraveny podmínky pro nasazení ZTÚ ANALÝZA¹⁵⁵. V případě, že nebude možno realizovat ZTÚ[.] bude po prověření poznatků v součinnosti se Správou vyšetřování StB realizován procesní úkon k zadokumentování a propagandistickému využití v HSP. Další opatření budou konkretizovány podle vývinu oper. situace.

– [N]a Zbraslavi se shromáždily jednotky Pohraniční stráže (PS).¹⁵⁶ V uvedené jednotce sepsali petici[.] v níže se připojili k požadavkům vysokoškoláků. Současně jeden z vojáků (nebyl ustanoven) dostal za úkol, aby v případě pohybu směrem na Prahu neprodleně volal na tlf. číslo stávkového výboru DAMU (2355725).

– [Z] prostředím ÚV KSSS je zjištěno, že dne 24. 11. 1989 bude ve večerních hodinách v sovětské TV odvysíláno v programu VZGLJAD stanovisko ÚV KSSS odsuzující vstup vojsk Varšavské smlouvy na území ČSSR v roce 1968.¹⁵⁷ Nepodařilo se prozatím zjistit[.] kdo z kompetentů stanovisko v televizi přednese.

– [K]oordinační stávkový výbor se spojil s dosud neustanovenou herečkou z Paříže a požádal ji o upoutání pozornosti všech studentů dramatických škol a všech herců v Paříži k současným událostem v ČSSR. Dále aby na neděli 26. 11. 1989 získala co největší počet účastníků ochotných přijet do ČSSR na divadelní seminář, který se bude konat ve 14.00 hodin ve středisku DAMU dne 26. 11. 1989 v Karlově ulici.

– [O]bjekt akce REDAKTOR¹⁵⁸ se telefonicky spojil s objektem akce PREMIER¹⁵⁹[.] kde ho informoval, že ÚV KSČ zasedá již dnes večer /23. 11. 1989/, že jde

153 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 515.

154 IV. správa SNB – krycí název správy sledování SNB.

155 ZTÚ ANALÝZA – krycí název tajné technické prohlídky, tzv. výjmu.

156 V Praze-Zbraslavi bylo sídlo Hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

157 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 118–119.

158 Krycí jméno akce 1. oddělení XI. odboru II. S-SNB vedené proti Janu Urbanovi. BENDA, Patrik, ref. 109, s. 157.

159 Krycí jméno akce 1. oddělení XII. odboru II. S-SNB vedené proti Pavlu Tigridovi. Tamtéž, s. 285.

o demisi politického byra. Žádá na PREMIEROVI, aby zjistil základní věci prostřednictvím svých pramenů.

– ČST Bratislava vstupuje dnem 24. 11. 1989 do stávky až do 27. 11. 1989. Důvodem je neobjektivní informování ČST dne 23. 11. 1989.^{160]}¹⁶¹

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 34–35. Podklad pro náčelníka II. správy SNB na jednání operačního štábu FMV dne 24. 11. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 10

1989, 24. listopadu – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...]¹⁶²

– V průběhu dopoledne dne 24. 11. 1989 bylo zjištěno, že se Centrum pro využití volného času SSM zapojuje do činnosti „Občanského fóra“, současně dává k dispozici rozmnožovací techniku a videotechniku. V této činnosti úzce spolupracuje s [Rudolfem] BATTĚKEM. Informace byla zjištěna v galerii Řečických.

– Dne 25. 11. 1989 se uskuteční přímý televizní přenos ČST ze slavnostní bohoslužby v chrámu sv. Víta u příležitosti kanonizace Anežky Přemyslovny.¹⁶³ Jsou přijímána opatření k ovlivnění projevu kardinála TOMÁŠKA.

– Od 13.00 hodin dne 24. 11. 1989 probíhá ve Smetanově divadle společné shromáždění skladatelů, interpretů a hudebníků populární hudby. Je určeno pro celou oblast populární hudby všech žánrů. Bylo zorganizováno Vladimírem MERTOU (1946), Michalem HORÁČKEM (1952), Karlem SVOBODOU (1938), Mikolášem CHADIMOU (1952, člen CH-77), Petrem DVOŘÁKEM (1954), ve spolupráci s Divadelním ústavem a dalšími.

– Dne 24. 11. 1989 informoval „tajemník“ Václava HAVLA Eleonoru URBANOVU o tom, že dne 24. 11. 1989 v době od 03.00 do 05.00 hodin jezdila po Praze vozidla StB, její[ch]ž osádky vylepovaly letáky s textem „CHCEME PRACOVAT, NE STÁVKOVAT“. Státní poznávací značky těchto osobních vozidel byly skrytě zaznamenávány.

– Dne 24. 11. 1989 po 07.00 hodin se na nádvoří ČST sešel aktiv pracovníků v počtu asi 1500 až 2000 osob. Nebyly přijaty žádné nové podmínky. Režisér Jiří

160 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 204.

161 Doplněno dodatečně strojopisem.

162 V záhlaví je parafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla a jeho pokyn: V. zpět AO.

163 Srov. CYSAŘOVÁ, Jarmila. *Československá televize 1985–1990*. Praha: ÚSD, 1999, s. 42.

ADAMEC prohlásil, že budou zpracována dvě provolání, přičemž jedno je určeno pro ÚV KSČ a druhé „pro lidi na Václavském náměstí“. Bylo dohodnuto, že v ČST nebude realizována stávka.¹⁶⁴ Dne 25. 11. 1989 se v jídelně ČST sejde aktiv zástupců pracovníků, který by mohl kontrolovat vysílání.¹⁶⁵ Z kanceláře (tel. linka 2165) sdělují informace o současné situaci v objektu pracovníci Pavel HÝSEK a Jan BITTL mimo objekt. Pracovníci vizuálně [!] kontrolují příslušníky SNB, kteří se nacházejí přímo v objektu. Zatím je v objektu klid.

– Z rozhovoru se III. tajemníkem ZÚ USA v Praze Jamesem CHRISINGEREM vyplynulo, že na ZÚ USA se obrátili zástupci stávkujících studentů s žádostí o pomoc při rozmnožování letáků a dalších tiskovin, což bylo ze strany ZÚ USA decentně odmítnuto. Jako důvod odmítnutí bylo uvedeno, že případným rozbořením papíru by bylo možno zjistit jeho původ, což by vedlo k protestům čs. úřadů. V této věci rozhodoval rada ZÚ USA [Theodore] RUSSEL. ZÚ V. B. a Itálie rozmnožuje materiály OF.

– Podle vyjádření synodního seniora ČCE J. HROMÁDKY je jednání osob zastupujících „Občanské forum“ jednoznačně nátlakové. Je přesvědčen, že tyto osoby, které žádají dialog, „by jej samy nepřipouštěly“.

– Jiří HÁJEK obdržel pozvání od rakouské TV ORF, redakce KLUB-2, k účasti na živém vysílání v pořadu LIVE DISKUSION na den 28. 11. 1989.

[...] ¹⁶⁶

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 39. Podklad pro náčelníka II. správy SNB - rychlá informace, 24. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 11

1989, 24. listopadu, 22.30 hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ¹⁶⁷

– VLP ZÚ NSR plk. [Adolf] BRÜGGEMANN kontaktoval dne 24. 11. 1989 pracovníka mezinárodního oddělení MNO a dotazoval se, „zda ČSLA má vyhlášenu pohotovost“. Bylo mu sděleno, že nic takového se neděje.

164 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 452–453.

165 Srov. CYSÁŘOVÁ, Jarmila, ref. 163, s. 41–42.

166 Výtisk určený pro zástupce náčelníka II. S-SNB pplk. JUDR. Vojtěcha Zamykala byl v záhlaví opatřen parafou Z 24/11 a ve spodní části černě dopsaným rukopisným doplňkem: – *Pracovní skupina OF jedná od 12.00 hod., účel – příprava odpolední manifestace na Václavském náměstí.* ABS, f. A 34/1, inv. j. 1466, č. l. 40.

167 V záhlaví je modrá poznámka: 24/11 – 22.30.

– Oper. cestou bylo zjištěno, že mistři traťmistrovského úseku Brno-Židenice Ladislav NOVÁK a Jaroslav STHOL, společně s mistrem traťmistrovského úseku Slavkov u Brna Janem RADKEM, vyzývali své podřízené ke generální stávce. Současně vyzývali k provádění sabotáží jako v roce 1968[,] tj. ke kladení pražců přes koleje k docílení zastavení dopravy na železnici, čímž chtějí donutit stávkovat osoby bez ohledu na jejich názor. Získaný poznatek je důsledně prověřován.¹⁶⁸

– Dne 25. 11. 1989 se v Hudebním divadle Karlín uskutečnil koncert pro stávkující studenty, který provedou členové opery Národního divadla. O scénu HDK požádali herci ND proto, že jejich scény byly z rozhodnutí ředitele ND uzavřeny. Po ukončení koncertu bude pokračovat shromáždění zúčastněných umělců se stávkujícími studenty.

– Rada pro tiskové a kulturní záležitosti ZÚ USA se vyjádřil, že americké velvyslanectví podporuje žádost čs. prokuratury o zprostředkování svědectví Pauly BUTTURINIOvé k „útok“ proti její osobě v průběhu demonstrace dne 17. 11. 1989.¹⁶⁹ Současně uvedl, že „se jím tímto dává příležitost osobně kontaktovat pracovníky prokuratury“.

– V n. p. KOMENIUM probíhala dne 23. 11. 1989 podpisová akce pod rezolucí stávkujících studentů, přičemž z ředitelství byl dán pokyn, že má být jmenovitě uvedeno[,] kdo ze zaměstnanců podepsal a kdo ne. V pobočce skladů v Horních Počernicích nepodepsaly rezoluci manželky příslušníků SNB, kterým bylo nadáváno do „policajtek“ a „komunistických krav“.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 41. Podklad z výtěžení pro náčelníka II. správy SNB – rychlá informace, 24. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 12

1989, 25. listopadu – Praha. Rychlá informace z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...]¹⁷⁰

– Podle oper. zjištění se v Teplicích rozšířila fáma, že v Teplicích zemřelo další dítě na následky špatného životního prostředí. Vzhledem k tomu, že se mělo jednat o Ingrid D[...] (1984), která zemřela dne 22. 11. 1989 v bytě rodičů v Teplicích, byla provedena soudní pitva jmenované. Bylo zjištěno, že D[...] zemřela na střevní

168 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 987.

169 Srov. PREČAN, Vilém (ed.). *Praha–Washington–Praha. Depeše velvyslanectví USA v Československu v listopadu a prosinci 1989*. Praha: Knihovna Václava Havla, 2004, s. 94–95.

170 V záhlaví je poznámka tužkou: 25. 11. 1989 (1).

neprůchodnost v důsledku¹⁷¹ stanovení špatné diagnózy lékařem chirurgického oddělení OÚNZ Teplice MUDr. Jaroslavem P[...] (1950), který u jmenované diagnostikoval zánět nosohltanu. Jmenovaný byl zjištěn jako jeden z aktivních účastníků ekologicky zaměřených demonstrací v Teplicích, které zde probíhají od 11. 11. 1989. Vyšetřovatelem VB OS SNB Teplice bylo proti jmenovanému zahájeno tr. stíhání pro tr. čin ublížení na zdraví podle § 224/1, 2 TZ. Po soustředění dokumentace bude zvážena možnost propagandistického využití.¹⁷²

– Dne 23. 11. 1989 oznámil MUDr. Vladimír PUCHMELTR (1928), zam. jako přednosta gynekologického odd. OÚNZ Teplice, člen KSČ a LM¹⁷³, že mu dne 22. 11. 1989 ve 22.30 hodin telefonicky vyhrožoval neznámý muž, že „pokud neodstoupí z funkce[,] bude zavražděn se svými syny a vnoučaty“.¹⁷⁴ Volající se představil jako zástupce výboru pro občanské záležitosti. Tentýž muž do telefonu sdělil, že „na rozkaz revolučního výboru na něj bude u nádraží zahájena palba“.¹⁷⁵ Vyšetřovatelem VB OS SNB Teplice zahájeno tr. stíhání ve věci pro tr. čin dle § 197 tr. zákona.¹⁷⁶

– Dne 24. 11. 1989 ve 12.30 hodin byla v Bratislavě v autobuse fyzicky napadena svými spolužáky Iveta KORECKÁ (1974), učnice SOU oděvního, dceru příslušníka SNB npor. KORECKÉHO¹⁷⁷, sl. zařazen OS SNB Bratislava 1. K napadení došlo z důvodu, že jmenovaná odmítla účast na demonstraci se spolužáky, což odůvodnila tím, že je dcerou příslušníka¹⁷⁸ SNB.¹⁷⁹

– Bylo zjištěno, že po Bratislavě kolují fámy, že mladí příslušníci SNB (posluchači VŠ SNB) na protest proti brutálnímu zásahu v Praze odevzdávají stranické průkazy a žádají o propuštění ze SNB.

– Studenti VŠMU Bratislava obsadili telefonní ústřednu v budově VŠMU a provádějí kontrolu všech linek. Na vchodě [!] jsou přísné kontroly přicházejících. Některé osoby jsou po odchodě [!] sledovány. Na VŠMU se dne 24. 11. 1989 dostavila delegace FIDESZu – nepodařilo se zjistit, co bylo obsahem jejich jednání.¹⁸⁰

– Dne 24. 11. [1989] předalo 6 zaměstnanců Čs. rozhlasu řediteli provolání Občanského fóra Čs. rozhlasu, ve kterém požadují odstoupení vedení Čs. rozhlasu, které obviňují ze zkreslování situace v ČSSR. Současně požadovali, aby jejich prohlášení

171 Zažluceno fixem.

172 Zažluceno fixem. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 694.

173 Zažluceno fixem.

174 Zažluceno fixem.

175 Zažluceno fixem.

176 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 695.

177 Zažluceno fixem.

178 Zažluceno fixem.

179 ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 260.

180 Srov. tamtéž, s. 261.

bylo okamžitě odvysíláno ve všech zpravodajských relacích Čs. rozhlasu¹⁸¹ (provedeno opatření, aby k odvysílání nedošlo).

– Na Vysoké škole strojné textilní v Liberci je připravena výzva k příslušníkům SNB, v jejímž obsahu je na příslušníky SNB apelováno, aby se nedali zneužít proti vlastnímu národu v zájmu nepočtené skupiny dosud mocných lidí (předáků KSC a SNB).

– Dne 23. 11. [1989] způsobil zaměstnanec s. p. Mlékárny, závod Louny[,] Jaroslav BREJLA úmyslnou škodu uvedenému závodu ve výši 2500 Kčs tím, že po skončení pracovní doby 2× svévolně uzavřel ventil přívodu vzduchu na pracoviště sušárny. Jako motiv uvedl nespokojenost s výší svého platu.¹⁸²

– Občanské fórum se chce uchytit na všech závodech a institucích[,] zejména v dopravě, energetice, spojích a zdravotnictví, kam chce dosadit své lidi na vedoucí místa. V Občanském fóru již začaly údajně pracovat specializované skupiny lidí. Jedna z nich má za úkol proniknout konspirativním způsobem do státních institucí a získávat tam informace pro potřebu Obč. fóra. Rovněž začala také pracovat „kontrarozvědka“ Obč. fóra.¹⁸³

– V okrese Nymburk bylo zjištěno, že tamní aktivisté nelegálního Nezávislého mírového sdružení byli úkolováni k tomu, aby přistoupili k vyhledávání agentury StB s cílem jejího převerbování, dále k tomu, aby zpracovali seznamy příslušníků StB, čísel služebních aut atd.¹⁸⁴

– Pracovníci západoněmecké ZDF nabyli dojmu, že v současném boji o politické pozice získává nejvíce Čs. strana socialistická. Někteří funkcionáři nehodlají útočit na princip vedoucí úlohy KSC, protože v dohledné době získá ČSS takovou členskou základnu, kdy se stane nejsilnější politickou stranou.¹⁸⁵

– Zpravodaj DPA v ČSSR WASCHMUTH vyslovil názor, že největší nesouhlas Občanského fóra a dalších iniciativ vyvolá ponechání ve funkci ŠTĚPÁNA. Dle jeho názoru se dnešní demonstrace uskuteční na Letenské pláni ve 14.00 hod. a je očekávána ještě větší účast.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 44–46. Podklad z vyřízení pro náčelníka II. správy SNB – informace, 25. 11. 1989. Originál, strojepis, 3 s.

181 Srov. JEŠUTOVÁ, Eva; NOVÁKOVÁ, Jaroslava. *Československý rozhlas na cestě k demokracii. Od perestrojky ke svobodným volbám*. Praha: ÚSD, 2002, s. 23; OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 454.

182 Odstavec je po pravé straně černě zatržen.

183 Odstavec je po pravé straně černě zatržen.

184 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 453.

185 Srov. tamtéž, s. 451.

Dokument č. 13

1989, 25. listopadu, 9.50 hod. – Praha. Rychlá informace pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla o situaci na mši v chrámu sv. Víta

– V chrámu účast [...] ¹⁸⁶ 6 200 osob, chrám je uzavřen. Na Hradě účast 18 500 osob. Na Hradčanském náměstí účast 6 500 osob. [...] ¹⁸⁷

– Studenti v davu rozšiřují ústně zprávu, že nebyly splněny jejich podmínky a budou pokračovat ve stávce. Dnešního dne uskuteční demonstraci na Václavském náměstí v 18.00 hod.

– Pořádkovou službu při mši zabezpečují 2 ročníky bohoslovců.

– Mezi věřícími se pohybuje Václav MALÝ.

– V davu jsou rozšiřovány 4 druhy fotografií ze zásahu pořádkových jednotek dne 17. 11. [1989], fotografie Marty KUBIŠOVÉ, dále jsou zjištěny transparenty „Od koryta ke korytu, za to chcete autoritu“, „Koupím lopatu, platím v západních markách, zn. Štěpán“.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 50. Podklad pro náčelníka II. správy SNB, situace dne 25. 11. v 09.50 na mši v chrámu sv. Víta. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 14

1989, 25. listopadu, 13.00 hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ¹⁸⁸

– Dne 24. 11. [1989] se snažili do objektu p. k. 25. únor Vřesová dostat 2 studenti z Prahy, kteří požadovali umožnit rozhovor s dělníky. Byl jim umožněn dialog na CZV SSM. V odpoledních hodinách závod Družba uvedeného p. k. 25. únor navštívila delegace herců, studentů, vedená herečkou Janou ŠTĚPÁNKOVOU, která požadovala vstup do závodu, což jim nebylo umožněno.

– V 10.35 hod. přiletěl do Prahy čs. emigrant Jaroslav HUTKA společně se 3 kameramany. Žádané vízum mu bylo zamítnuto. Jmenovaný provokuje, žádá vysvětlení. V mimo celním prostoru je dav cca 200 lidí, který vykřikuje hesla „chceme svého písničkáře“.

186 Zde vepsáno tužkou: 11.00.

187 Zde vepsáno tužkou: (- 15-16.00).

188 V záhlaví je modrá parafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla a zelená poznámka: (k 13.00 hod.). Na průpisu dokumentu bylo tužkou poznamenáno: 13.30 hod. ukončeno. ABS, f. A 34/1, inv. 1466, č. l. 56.

– Dne 24. 11. [1989] ve večerních hodinách jednalo v Laterně magie Občanské fórum (OF), které vytvořilo koordinační skupiny. Tzv. „Koncepční komise a operativní komise“.¹⁸⁹

Po zveřejnění informace o výsledcích jednání PÚV KSČ udělal HAVEL rozhodnutí, že dočasně pozastavil činnost uvedených komisí a byla vytvořena tzv. Akční komise, která bude po dobu 48 hodin rozhodovat o postupu OF. Členy komise jsou HAVEL, VONDRA, RUML, [Radim] PALOUŠ, [Ladislav] LIS, BENDA a KŘÍŽAN.¹⁹⁰

Dne 25. 11. [1989] bude dle plánu uskutečněn na Letenské pláni ve 14.00 hod. tzv. Akt dobré vůle. Počítá se s účastí až 500 000 osob, včetně věřících.¹⁹¹ OF připravilo dopis, který zde má být přečten, v jehož obsahu trvají na zrušení čl. 4 ústavy, na požadavku generální stávky a zajištění tzv. stávkové pohotovosti.¹⁹²

Z dalšího jednání: I přes kádrové změny v ÚV KSČ trvat na splnění všech požadavků studentů a OF; současné šetření GP nejsou brána v úvahu; v nejbližší době dojde k rozpuštění CH-77[,] neboť vznikem OF pozbyla svého opodstatnění; dochází k těsnému spojení mezi OF a Prognostickým ústavem ČSAV z hlediska využití odborných kapacit¹⁹³; je předložen návrh na umožnění návratu všech lidí z emigrace; bude navázán styk HAVLA s představiteli čs. emigrace za účelem urychleného rozvoje činnosti OF; bude se trvat na vlastním odsouzení událostí z r. 1968 ze strany vládních činitelů, cílem je vyvinout tlak na definitivní likvidaci KSČ. Dominantní postavení v OF má v současné době V. HAVEL.¹⁹⁴

– HAVEL rozšířil¹⁹⁵ mezi stávkujícími studenty informaci, že do ČSSR mají přicestovat čs. emigranti [Pavel] LANDOVSKÝ, HUTKA a [Vlastimil] TŘEŠŇÁK¹⁹⁶, kteří by měli vystoupit na shromáždění dne 25. 11. [1989] na Letenské pláni.¹⁹⁷ Studenti mají vynutit pro jmenované udělení vstupních víz.¹⁹⁸

– V ČST Praha probíhá spor o formu uvedení záznamu z tiskové konference ÚV KSČ¹⁹⁹, která proběhla v noci na 25. 11. [1989]. Údajně s. [Zdeněk] HOŘENÍ se měl vyjádřit, že studenty donutí zásah k návratu do škol.²⁰⁰ Je velký zájem a tlak,

189 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 20–22.

190 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 271.

191 Podtrženo zeleným perem.

192 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 25.

193 Srov. BURLIAN, Michal. Prognostici v takzvané sametové revoluci. In: *Soudobé dějiny*, 1997, č. 3–4, s. 492–494, 496–502.

194 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 271–272.

195 Podtrženo zeleným perem.

196 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 124–125.

197 Srov. tamtéž, s. 260.

198 Podtrženo zeleným perem.

199 Podtrženo zeleným perem.

200 Podtrženo zeleným perem.

aby tato tiskovka byla odvysílána bez úpravy v programu ČST. Pokud ne, bude odvysílána ze zahraničí.

– Předseda Čs. strany socialistické [Bohuslav] KUČERA²⁰¹ telefonoval předsedovi FÚTL, že chtějí v neděli vydat mimořádné číslo Svobodného slova²⁰² (obsah není znám).²⁰³

– Před budovou Čs. rozhlasu na Vinohradské třídě je v současné době (12.00 hod.) asi 300 lidí, kteří vykřikují hesla „Svobodu“. Delegaci v počtu 5–6 lidí přijme ředitel ČsRo.²⁰⁴

– Pavel LANDOVSKÝ, čs. emigrant, byl na hraničním přechodu v Hatích vrácen zpět do Rakouska.²⁰⁵

– Stávkový výbor FAMU shání vhodné studenty, kteří by navázali kontakt s armádou.²⁰⁶

– Členové Občanského fóra v Čs. rozhlasu žádají odstoupení vedení včetně ředitele.²⁰⁷

– Dne 25. 11. [1989] v 08.00 hod. se uskutečnila schůzka představitelů hnutí MOST (KOCÁB, HORÁČEK) s pomocníkem předsedy vlády²⁰⁸ (jméno nezjištěno).²⁰⁹ Jmenování uvedli, že jestliže 25. 11. [1989] nepřijme předseda vlády ČSSR delegaci Občanského fóra v čele s HAVLEM, budou na Letenské pláni požadovat odstoupení vlády.²¹⁰ Demonstrace na Letenské pláni se mají zúčastnit i pracovníci ČKD v počtu 35 000.²¹¹

– Stávkový výbor studentů Vysoké školy báňské Ostrava²¹² z podnětu koordinačního výboru v Praze aktivizuje studenty a osoby z řad dělnického prostředí, aby urychleně vycestovaly do Prahy a podpořily demonstranty ze Severomoravského kraje.²¹³ Cílem demonstrace je vyjádřit nedůvěru novému vedení KSČ.²¹⁴

201 Šlo o spolupracovníka kategorie důvěrník 2. oddělení X. odboru II. S-SNB s krycím jménem HLADÍK. BENDA, Patrik, ref. 109, s. 99. Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 395.

202 Podtrženo zeleným perem.

203 Srov. zvláštní vydání *Svobodného slova*, č. 279 (26. 11. 1989).

204 Podtrženo zeleným perem.

205 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 126–127.

206 Podtrženo zeleným perem.

207 Srov. JEŠUTOVÁ, Eva, NOVÁKOVÁ, Jaroslava, ref. 181, s. 23.

208 Podtrženo zeleným perem.

209 Šlo o spolupracovníka kategorie důvěrník 2. oddělení XI. odboru II. S-SNB s krycím jménem KALÁB (do 3. 8. 1989 TS kategorie rezident), vlastním jménem Oskar Krejčí. BENDA, Patrik, ref. 109, s. 190, 202. Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 96–97, 110–111; ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 237–240, 487, 601 a 716.

210 Podtrženo zeleným perem. Srov. HORÁČEK, Michal, ref. 147, s. 130–133; SUK, Jiří, ref. 151, s. 74.

211 Podtrženo zeleným perem.

212 Podtrženo zeleným perem.

213 Podtrženo zeleným perem.

214 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 1134.

– Na ZÚ USA bylo dne 24. 11. [1989] neznámým mužem oznámeno, že na Federální shromáždění bylo podáno oznámení ve věci odvolání dr. [Jána] PJEŠŤAKA [PJEŠČAKA] z funkce gen. prokurátora ČSSR.²¹⁵

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 53–55. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB dne 25. 11. 89. Originál, strojopis, 3 s.

Dokument č. 15

1989, 25. listopadu, 17.00 hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ²¹⁶

– Dne 25. 11. [1989] v 16.30 [hod.] má vyjít mimořádné vydání Lidové demokracie.²¹⁷ Zástupci Občanského fóra byli informováni, aby si převzali výtisk.²¹⁸ (Přestavba²¹⁹)²²⁰ [...] ²²¹

– Občanské fórum nemá podporu u dělníků v Karviné. Má tam být vyslána delegace, aby je přesvědčili. (Přestavba)

– V Mostu se dnešního dne ustavilo OF, které hodlá ve 14.00 hod. zorganizovat shromáždění, na kterém by měl promluvit prof. KŘEČEK z Prahy. (Přestavba)²²²

– Dnešního dne ve večerních hodinách má v Čs. televizi vystoupit 6–7 členná delegace OF. Nejpozději na 3. místě by měl vystoupit V. HAVEL.²²³ (Přestavba)²²⁴

– Na teritoriu okresu Most se 24. 11. [1989] uskutečnilo několik dalších setkání pražských vysokoškoláků a herců s pracujícími různých závodů, podniků a středních škol, kde docházelo k agitaci na podporu jejich požadavků včetně generální stávky. (DI Ústí)²²⁵

215 Podtrženo zeleným perem.

216 Na průpisu dokumentu bylo tužkou poznamenáno: *Ukončeno 17.00 hod.* ABS, f. A 34/1, inv. č. 1466, č. l. 61.

217 Srov. zvláštní vydání *Lidové demokracie*, nečíslováno (25. 11. 1989).

218 Podtrženo tužkou.

219 ZTÚ PŘESTAVBA – krycí název telefonního odposlechu a kontroly dálkopisného spojení.

220 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou.

221 Zde tužkou doplněno: *těž Svobodné slovo.*

222 Odstavec je přeškrtnut tužkou.

223 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 480.

224 Odstavec po levé straně výrazně zatržen tužkou a přeškrtnut.

225 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 718.

– V Jihočeském kraji ve všech okresních městech jsou na dnešní den na 16.–18. hodinu svolány shromáždění osob sympatizujících se stávkovým hnutím. Ve více případech byly registrovány finanční sbírky na podporu stávkujících studentů. [Dne] 25. 11. [1989] se na Žižkově náměstí v Č. Budějovicích shromáždilo po 11. hodině asi 10 000 osob, které vyslechly prohlášení ústředí Občanského fóra z Prahy, v němž je hodnocena demise ÚV KSČ jako nedostatečná a nepřijatelná.²²⁶ V závěru byla výzva ke shromáždění na stejném místě 26. 11. [1989] v 16.00 hod. a byl vytvořen lidský řetěz po obvodu města.²²⁷ (DI Č. Budějovice)²²⁸

– Pracovník kulturního oddělení ZÚ USA v Praze James CHRISINGER dne 24. 11. [1989] oznámil na MZV ČSSR, že ZÚ USA podá protest proti opatření čs. orgánů vůči korespondentu RSE Pavlu PECHÁČKOVI.²²⁹ (AZ 1. odbor²³⁰, CENTR²³¹)²³²

– Dle pracovníků Hlavního velitelství letectva ČSLA studenti středních a vysokých vojenských škol ze značné části opustili své posádky a rozjeli se agitovat po celé ČSSR na vojenské útvary, aby příslušníci ČSLA podpořili požadavky studentů. (svodka 11. odboru²³³)²³⁴

– Dne 25. 11. [1989] v 09.00 hod. se sešli delegáti stávkového výboru ČST v počtu 70 osob. Na jednání vystoupil Jaroslav [Jakub] BAŽANT, Václav MRZENA a Dr. Karel HAVLÍČEK, kteří navrhli, aby stávkový výbor a oni tři převzali řízení ČST. (svodka 11. odb.) V současné době jedná stávkový výbor s ÚŘ ČSR [Liborem] Batrlou o převzetí vedení ČST, výsledek ještě není znám.²³⁵

– Dne 25. 11. [1989] v ranních hodinách se v sekretariátu ÚV Čs. strany socialistické sešli někteří funkcionáři, mimo jiné i předseda KUČERA. Od pondělka začíná strana působit jako nezávislá, otevřená pro dialog se všemi, ale odhodlaná zachovat si svůj politický program. (svodka 11. odb.)²³⁶

– [Rádio] Svobodná Evropa ve svém vysílání 24. 11. [1989] sdělila číslo devizového bankovního konta, které bylo otevřeno u Státní banky československé ve prospěch činnosti opozice, které je určeno pro příjem devizových prostředků

226 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 26.

227 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou.

228 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 923–924.

229 Srov. TOMEK, Prokop. Na vlnách Rádia Svobodná Evropa. Příběh Jaroslava a Pavla Pecháčkových. In: *Paměť a dějiny*, 2008, č. 3, s. 117.

230 K zaměření I. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 48, s. 196.

231 Krycí jméno akce 1. oddělení I. odboru II. S-SNB proti ZÚ USA v Praze.

232 Odstavec je tužkou křížem přeškrtnut.

233 K zaměření XI. odboru II. S-SNB srov. tamtéž, s. 199.

234 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou a přeškrtnut.

235 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou a přeškrtnut. Srov. CYSAROVÁ, Jarmila, ref. 163, s. 42–43; *Poslední hurá*, ref. 145, s. 175–176.

236 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou a přeškrtnut.

ze zahraničí, zejména z prostředí čs. emigrace. (Číslo dosud nezjištěno, informace 12. odboru²³⁷, [p]ramen 2)²³⁸

– Jiřina ŠIKLOVÁ informovala 24. 11. [1989 Viléma] PREČANA, že městské sdružení advokátů v Praze se připojilo ke generální stávce a stejně tak řada advokátů v jiných městech. Ke generální stávce se rovněž připojuje i obvodní soud a notářství pro Prahu 1. (12. odbor, [p]ramen)²³⁹

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 59–60. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB dne 25. 11. 89. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 16

1989, 25. listopadu, 22. hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ²⁴⁰

– [Jan] KAVAN byl informován o znovuobnovení čs. skautingu.²⁴¹ Zároveň byl požádán o zveřejnění adres: Jiří ZACHARIÁŠ, Buchovcova 1, Praha 3, Daniel KUMERMAN[N], Rozšířená 23, Praha 8[,] s výzvou, aby zájemci z řad čs. občanů zasílali na uvedené adresy písemné přihlášky. (informace 12. odb. Pramen 2)²⁴²

– Dne 25. 11. [1989] v ranních hodinách byl v Brně šířen leták s textem: „Vážení spoluobčané, odstoupení Předsednictva ÚV KSČ nevyřeší naše podstatné problémy. Nechceme vládu jedné strany. Proto je nutná generální stávka“. (DI – Brno)²⁴³

– Sign. CH-77 Jan ŠABATA byl informován, že v NSR tvoří petici, na které jsou podpisy československých občanů žijících v Hannoveru.²⁴⁴ Bude zaslána na velvyslanectví ČSSR v Bonnu, Rudému právu, Svobodném slovu, Lidové demokracii a VIA. (DI-Brno)²⁴⁵

237 K zaměření XII. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 48, s. 199–200.

238 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou a přeškrtnut.

239 Odstavec je po levé straně výrazně zatržen tužkou.

240 V záhlaví je modrá poznámka: zpět AO. Na průpisu dokumentu bylo tužkou poznamenáno: *Ukončeno 22.00 hod.* ABS, f. A 34/1, inv. 1466, č. l. 65.

241 Podtrženo modrým perem.

242 K příjezdu J. Kavana do ČSSR srov. ŽÁČEK, Pavel. V labyrintu tajných služeb. Jan Kavan v materiálech Státní bezpečnosti. In: VACHALOVSKÝ, Přemysl; ŽÁČEK, Pavel. *Jan Kavan v labyrintu služeb*. Praha: Formát, 2003, s. 276–277.

243 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 990.

244 Srov. dokument č. 2.

245 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, s. 990.

– Členové divadla Na provázku v Brně hodnotí zvolení Karla URBÁNKA za generálního tajemníka ÚV KSČ negativně. Předpokládají, že ve funkci se udrží maximálně týden. Budou pokračovat v činnosti, kterou provádí[,] a vystupovat proti němu.²⁴⁶ Břetislav RYCHLÍK uvedl, že tyto změny je nemohou uspokojit. Musí pokračovat do té doby, než budou propuštěni političtí vězni a než padne vláda. (DI-Brno)²⁴⁷

– V prodejné s. p. Potraviny „Zdroj“ Ústí n. Labem je svými spoluzaměstnanci slovně napadána dcera příslušníka SNB, je označována za „fízlačku“ a je na ni působeno, aby se zúčastnila generální stávky dne 27. 11. [1989] (DI-Ústí n. L.)²⁴⁸

– Náčelník okresního štábu LM Jablonec n. Nisou informoval dne 24. 11. [1989,] že příslušníci jednotek LM z okresu byli značně ovlivněni negativním působením hromadných sdělovacích prostředků.²⁴⁹ V případě potřeby nasazení LM proti protispolečenskému vystoupení by bylo schopno plnit úkoly pouze 30 %²⁵⁰ příslušníků LM, ostatní by odmítli.²⁵¹ (DI-Ústí n. L.)²⁵²

– Prioritní zájem rady politického oddělení ZÚ USA v Praze [Clifforda] BONDA v tomto období je směřován na podrobné analyzování²⁵³ situace z hlediska postojů ČSS a ČSL k další spolupráci s KSČ, zda tyto strany spolupráci s komunisty neodmítnou a nebudou spíše podporovat Občanské fórum. To jsou podle názoru BONDA i ústředí ve Washingtonu dva „dobré“ ukazatele, kterým je nutné věnovat mimořádnou pozornost.²⁵⁴ (Pramen CENTR, 1. odbor)²⁵⁵

– Dne 25. 11. [1989] se uskutečnila v Pardubicích schůze koordinačního výboru²⁵⁶, které se zúčastnil bývalý předseda MěNV [Josef] LOSKOT a zástupce Socialistické internacionály STEHNO, kteří přednesli teze, jak rozbit NF po liniích ČSS a ČSL.²⁵⁷ Dále měl ve Východočeském divadle v Pardubicích vystoupit dosud neustanovený příslušník SNB s odsouzením zákroku SNB a ubezpečením přítomných, že pokud jejich akce budou vedeny bez násilí, příslušníci SNB nebudou zasahovat. (DI-Hradec)²⁵⁸

246 Podtrženo modrým perem; slovo „negativně“ dvojitě.

247 Srov. tamtéž, s. 991.

248 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 719.

249 Podtrženo modrým perem.

250 Podtrženo modrým perem.

251 Podtrženo modrým perem.

252 Odstavec je po levé straně červeně přerušovaně zatržen, v horní části navíc výrazně modře. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, s. 719.

253 Podtrženo modrým perem.

254 Podtrženo modrým perem.

255 Odstavec je po levé straně červeně a modře zatržen, ve spodní části modrá poznámka: *souvislost* a šipka k následujícímu odstavci.

256 Podtrženo modrým perem.

257 Podtrženo modrým perem; horní část odstavce je po levé straně červeně a modře zatržena.

258 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 565.

– Na pedagogické fakultě v Hradci Králové existuje rozpor mezi stávkovým výborem a fakultním výborem SSM, který odmítá podřízení se požadavkům Občanského fóra.²⁵⁹ (DI-Hradec)²⁶⁰

– Studenti VŠST Liberec začali ve večerních hodinách dne 24. 11. [1989] odstraňovat vylepené letáky ze středu města. Situace se změnila dne 25. 11. [1989,] když obdrželi výzvu koordinačního stávkového výboru z Prahy k pokračování stávky. (DI-Ústí n. L.)²⁶¹

– Vedení VŠST v Liberci dne 25. 11. [1989] obdrželo telefonické sdělení z ministerstva školství diktované jistým DOBIÁŠEM s tím, že v případě účasti studentů na generální stávce ministerstvo školství tuto stávku podporuje. (DI-Ústí n. L.)²⁶²

– V prostorách nádraží v Děčíně²⁶³ byl 24. 11. [1989] zjištěn výskyt několika letáků[,] v jehož obsahu jsou vyzýváni k aktivizaci bývalí členové „Federace lokomotivních čet“.²⁶⁴ (DI-Ústí n. L.)²⁶⁵

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 59–60. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB dne 25. 11. 89. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 17

1989, 26. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

– Dne 25. 11. 1989 ve 22.30 hodin vybuchl před Obv.NV Plzeň 1 dělobuch hozený dosud neustanoveným pachatelem. Ke zranění osob nedošlo.²⁶⁶

– Dne 25. 11. 1989 v 19.45 hodin informoval pracovník zvláštních přeprav ČSD Olomouc, že podle informace neznámého muže, který se v telefonu představil jako FIALKA z vnitra, dostali „na dráze dálnopis z Olomouce podepsaný Moravskoslezským stávkovým výborem[“], ve kterém bylo uvedeno, že se dne 27. 11. 1989 zúčastní generální stávky. Na koleje mají být kladeny předměty, které by zabránily jízdám vlaků.

259 Podtrženo modrým perem.

260 Srov. tamtéž, s. 565.

261 Srov. tamtéž, s. 722.

262 Srov. tamtéž.

263 Podtrženo modrým perem.

264 Podtrženo modrým perem.

265 Odstavec je po levé straně červeně a modře zatržen. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 723.

266 Srov. tamtéž, č. 6/III, s. 867.

– V průběhu shromáždění v Trutnově dne 25. 11. 1989 vystoupil mezi řečníky signatář CH-77 Ivan STEJSKAL, který ve svém vystoupení slovně napadal příslušníky StB a současně je obvinil ze smrti Pavla WONKY. K jeho vystoupení se s výpady proti StB přidal Richard HAKL (dělník ZPA Trutnov) a Miroslav DOLEŽAL.

– Z rozhovoru mezi [Zdeňkem] MLYNÁŘEM a Irenou DUBSKOU vyplynulo, že dle jejich názoru se musí OF v současnosti zaměřit na získání jednotlivých stávkových výborů na svou „stranu[“]. Tyto výboru mohou nahradit chybějící organizační strukturu, neboť donekonečna „není možné využívat davu k prosazování požadavků“. Současně se shodují na tom, že „komunisti dostali sice velkou ránu, ale do současné doby mohou využívat své organizační struktury. Když se jim je podaří zaktivizovat pro svou věc, nebude mít OF šanci“. Dále se vyjadřují v tom směru, že „je nutné v co nejkratším termínu OF institucionalizovat“.²⁶⁷

– Na vstupních dveřích svého bytu našel dne 26. 11. [1989] kpt. Jan HÁRTL (II – 7 – 2)²⁶⁸ výzvu studentů VŠ s textem: POZOR!!! Opět se snaží provokovat! Plakáty typu Charta 77, Urbánek a obroda KSČ jsou podvrh! Stále trváme na generální stávce. Studenti VŠ.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 68. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB – informace, 26. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 18

1989, 26. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ²⁶⁹

– V Třebíči došlo dne 26. 11. 1989 na náměstí v průběhu demonstrace ke zranění účastníka demonstrace Zdeňka Š[...] (nar. 4. 5. 1961, bytem Třebíč, Gagarinova 504). Jmenovaný veřejně nesouhlasil s průběhem demonstrace. Za svůj veřejně projevený nesouhlas byl napaden neznámým mužem, ve věku asi 30 let, který jej ostrým předmětem pořežal na tváři. Zranění vyžádalo chirurgické ošetření. Příklad šetří OO VB Třebíč.

267 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 716–717, 721.

268 Starší referent 2. oddělení VII. odboru II. S-SNB kpt. Jan Hártl, viz <https://www.ustrcr.cz/data/pdf/karty/sprava2-1989/hartl-jan.pdf>

269 V záhlaví je parafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla.

– Vedoucí personálního útvaru s. p. TOS Hulín Miroslav KUČERA (nar. [...] 1944), člen KSČ, člen LM, oznámil, že mu telefonoval neznámý muž, který vyhrožoval fyzickou likvidací.

– V průběhu manifestace v Pelhřimově dne 26. 11. 1989, za účasti cca 500 osob, vystoupil předseda soudu Václav DVOŘÁK s ostrým vystoupením proti KSČ.²⁷⁰ Současně sdělil, že mezi manifestujícími jsou příslušníci SNB. Kdyby bylo z jejich strany zakročeno proti manifestujícím[,] mají tito „použít teroru proti rodinám příslušníků SNB“. Ze strany manifestantů bylo jeho vystoupení bráno jako provokace, byl vypískán a odveden.

– Jistá [Jitka] VODŇANSKÁ z Fakultní nemocnice I, II – protialkoholního odd. v rozhovoru s [p]ramenem sdělila, že zařizovala dodávky videokazet, magnetofonových kazet, magnetofonů a kávy z NSR. Tyto dodávky pocházejí z Mnichova, odkud posílají 2 vozy. Studenti z Přírodovědecké fakulty se domnívají, že dodávky jsou určeny „pouze pro ně“ a z toho vznikají neshody, které musí řešit Koordinační výbor. Současně sdělila, že zařizuje další zásilku z Paříže.

– V prostředí studentů FF UK se hovoří o tom, že radikální studenti nejsou spokojeni se stanoviskem stávkového výboru, který uvažuje o možnosti ukončení stávky po splnění požadavků. Pokud se nebude tvrdě a důsledně stát na sedmi zredukovaných bodech[,] hodlají navrhnout odstoupení stávkového výboru a vytvořit nový. Hlasování hodlají v každém případě ovlivnit. Z téhož prostředí pochází informace, že dne 27. 11. 1989 se uskuteční masová demonstrace v NDR na podporu požadavků čs. studentů.

– FORMÁNEK z FF UK oznámil do střediska OF v Praze, že po Praze jezdí auta, která rozšiřují provokační letáky k narušení generální stávky a oficiální zpravodaje MV.

– V ČST vznikla situace, že dosavadní CZV ČST podlehl emocím pravicové situace a přijal zásadní protisocialistické prohlášení, které formuloval ve svých požadavcích předaných řediteli ČST. Dosavadní předseda CZV ROH Milan VONDRA, který do současné doby zastával pozici CZV KSČ, přešel na stranu stávkového výboru, který jej zvolil do svého čela.²⁷¹ Dle objektivních zjištění se jedná o subjektivní vypočítavý krok, spočívající v zabezpečení existenčních možností VONDRA.

– Část příslušníků Okresní správy SNB Žďár nad Sázavou telefonicky informovala tiskové středisko OF, že se připojují ke generální stávce dne 27. 11. 1989.

– Redaktor Mladého světa [David] VONDRÁČEK rozšiřuje zprávy o tom, že redakce Mladého světa má dostatek materiálů, že Státní bezpečnost vyprovokovala případ Martina ŠMÍDA. Redakce se chystá tento materiál mající charakter provokace proti StB zveřejnit v jimi vydávaném časopise.²⁷² V redakci Mladá fronta bude 27. 11. 1989, v 10.00 hod., probíhat mimořádná schůze ROH a SSM, která je zaměřena

270 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 926.

271 Srov. CYSAŘOVÁ, Jarmila, ref. 163, s. 43.

272 Srov. BENIAK, Luboš; KŘEŠŤAN, Rudolf. Začátek. Reportáž o jedenácti dnech Československa. In: *Mladý svět*, 1989, č. 51, s. 3–30.

konfrontačně vůči šéfredaktorce MF [Miroslavě] MOUČKOVÉ. Cílem této schůze má být její zproštění z funkce. Akci organizuje v MF redaktor [Martin] KOMÁREK. [...]²⁷³

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 71–72. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB – informace dne 26. 11. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 19

1989, 27. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla [k jednání operačního štábu FMV²⁷⁴]

[...]²⁷⁵

– Řízení letového provozu letiště Praha-Ruzyně vstoupí dnes 27. 11. 1989, od 12.00 hodin do 14.00 hodin, do generální stávky. Nebude přijímat ani odbavovat žádná letadla. Výjimku tvoří příjem a zabezpečení přistání letadel, která budou v tuto dobu vysílat „stav nouze“ (podle mezinárodního kódu). Poznatek je ověřen jako pravdivý, prověřuje se počet přiletů a odletů mezinárodních i vnitrostátních linek, které budou stávkou narušeny. [...]²⁷⁶

(II. S SNB, 7. odb.²⁷⁷ – 09.50 hod.)

– Podle informace z 25. 11. 1989 se generální stávky zúčastní i všichni řidiči s. p. TAXI Praha. V centru Prahy má být uskutečněn podle pokynů OF manifestační průjezd 2000 vozů Taxi. Trasa bude stanovena podle situace dne 27. 11. 1989.

– Dosud neztotožněný muž ze střediska DISKU sdělil zástupkyni stávkového výboru z FF UK, že dnem 26. 11. 1989 byla vyhlášena „okupační stávka“, nikdo nesmí domů, všichni musí zůstat na svých místech. Současně sděluje, že „je výjimečný stav do té doby, než se rozhodne, jak to bude dál. Teď jde o vše“.

273 V závěru jsou rukopisné poznámky:

- kdo dokumentuje Letnou – video [tužkou]
- naše tiskárny – redakce – novináři [modrým perem]
- novináři bez práce – vydávání – MV – kdo garant [tužkou]
- proti nám jsou perfektně organizovaní [tužkou]

274 K operačnímu štábu FMV z 27. 11. 1989 srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 8, s. 751–754.

275 Na průpisu dokumentu bylo dvakrát tužkou poznamenáno: (do 13. odd.). ABS, f. 34/1, inv. j. 1466, č. l. 79, 80.

276 Zde poznámka černým perem: (8 odletů, 4 přílety).

277 K zaměření VII. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 48, s. 198; BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 882–884.

– Jan BUCHA ze stávkového výboru FF UK se obrátil dne 26. 11. 1989 na Moniku PAJEROVOU se žádostí o zabezpečení sálu pro dva tisíce lidí na 27. 11. 1989, od 16.00 hod. do 18.00 hod. Vzhledem k situaci v koordinačním centru v DISKU jej PAJEROVÁ odkázala na Realistické divadlo.

– Podle informace z tiskového centra OF „jde s nimi do stávky v celé republice na 3500 podniků“.

– Ladislav MOC z Agrokombinátu v Chebu oznámil do střediska OF v Laterně magice, že „u nich to hrozí fiaskem, neboť lidé jsou neorganizovaní, nemají stávkové výbory, ředitelé hrozí represemi vůči stávkujícím. Žádá o pomoc s propagací OF.“ Dostalo se mu striktní odpovědi, že „stávkou všechno nekončí, ona bude ještě jedna a pořádná“.²⁷⁸

– Po Praze je rozšiřována následující výzva: Občané, dnešní noc rozhodne! Vyjděte proto v největším počtu do ulic, aby nás tam bylo ví[c] než jich. Nedopusťte špinění představitelů Občanského fora; každého, kdo by chtěl strhávat letáky nebo lepit jiné proti nám, náležitě poučte! Věnujte pozornost i automobilům, které budou mít přelepenou nebo nečitelnou poznávací značku, nenechte je rozšiřovat pomluvy proti nám!

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 78. Podklad z vytěžení pro náčelníka II. správy SNB – informace ze dne 27. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 20a

1989, 27. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ²⁷⁹

– Na okrese Nymburk byla zjištěna aktivizace bývalých funkcionářů SKAUTu, kteří chtějí obnovit činnost této organizace;

– dne 27. 11. [19]89 přicestovali do ČSSR Zdeněk MLYNÁŘ, Pavel KOHOUT a herec LANDOVSKÝ;²⁸⁰

– dne 27. 11. [19]89 měl přicestovat do ČSSR člen skupiny PLASTIC PEOPLE – Paul WILSON, který se za tím účelem dne 26. 11. [19]89 spojil s Občanským forem a měl být zapsán na seznam osob, které chce mít OF v ČSSR;²⁸¹

278 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 302.

279 V záhlaví je parafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla: V 28/11.89.

280 Srov. dokument č. 14.

281 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 322.

– v souvislosti s nedávným propuštěním Františka STÁRKA obdržel okresní prokurátor v Ústí n. Orlicí JUDr. [Jaroslav] MAZANEC výhružný anonymní dopis, ve kterém je ostře napadán za svou účast na trestním řízení proti jmenovanému;²⁸²

– průběh generální stávký dne 27. 11. [19]89 byl v mnoha místech ČSSR provázen manifestacemi veřejnosti. Diskuzní vystoupení v Praze a některých krajských městech byla zaměřena na podporu požadavků stávkujících studentů a Občanského fóra. Jednalo se především o požadavek zrušit vedoucí úlohu KSČ ve společnosti. Objevilo se více požadavků, aby W. [Valter] KOMÁREK vykonával funkci předsedy vlády ČSSR, současně bylo požadováno předat budovy KSČ do užívání veřejnosti;

– v prostředí opozice se začínají objevovat názory, že čs. občané hledají viníky zásahu mezi obyčejnými esenbáky. Nikdo zatím nevznesl heslo, že za tím vším stojí StB, která zatím na svých pozicích stále ještě sedí. Tyto názory byly dne 27. 11. [19]89 telefonicky předány do rozhlasové stanice SVOBODNÁ EVROPA prostřednictvím ŠIKLOVÉ;

– „tisková kontrapropaganda“ proti akcím a stanoviskům OF není mezi stávkujícími kladně hodnocena, zejména pro její velmi nízkou intelektuální a tiskovou úroveň. Kontrapropaganda je připisována na vrub vnitra, které dle OF není v současné době pod kontrolou KSČ.

[...] ²⁸³

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 81–82. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 27. 11. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 20b

1989, 27. listopadu – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Dosud nepotvrzené poznatky

– V. MEJTSKÁ z Městské vysokoškolské rady v Praze (MVR) oznámila Markovi BENDOVI, že MVR doporučuje ukončit stávkou tak, že by studenti ve středu 29. 11. ukldili Prahu a ve čtvrtek 30. 11. [19]89 by již nastoupili do škol. Od 29. 11. [19]89 by měla být počítána 10denní lhůta pro vládu ČSSR na splnění požadavků studentů. Stávkové výbory na školách prozatím zůstanou. Dále MEJTSKÁ sdělila, že studentům na některých školách se údajně nelíbí, že za ně rozhoduje OF. MVR byla za OF již 3×, aby je nechali promluvit k veřejnosti, ale byli vždy vyhozeni;

282 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 569.

283 Zde černým perem dopsáni adresáti z oddělení státní administrativy ÚV KSČ: Zajiček, Kružík.

– zřízení Občanského [Demokratického] fóra komunistů při Městské škole politické výchovy v Celetné ulici v Praze²⁸⁴ vyvolalo v prostředí OF rozruch. Představitelům OF nebylo jasné[,] o co jde.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 87. Dosud nepotvrzené poznatky. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 20c

1989, 27. listopadu – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Očekávané aktivity

– Dne 28. 11. [19]89 má koordinační stávkový výbor svolat na fakultě DAMU v Praze shromáždění studentů, na kterém chce vyhlásit založení nezávislého studentského svazu a současně vznést požadavek na zrušení výuky marxismu-leninismu na VŠ;

– čs. emigrant [František] JANOUCHE chce podle příkladu HUTKY, [Karla] KRYLA, KOHOUTA, MLYNÁŘE a LANDOVSKÉHO přicestovat v nejbližší době do ČSSR;²⁸⁵

– od 30. 11. [19]89 se budou do Prahy sjíždět delegáti na sjezd družstevních rolníků. Ubytování delegátů má být zajištěno v hotelech AXA, METEOR, PANORAMA, PARKHOTEL, OPERA atd. Jsou zjištěny signály, že opozice chce delegáty získat na svou stranu;²⁸⁶

– dne 28. 11. [19]89 se má v DISKU od 15.00 hod. konat shromáždění pražských studentů[.]

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY, 1989, XI–XII, č. l. 352. Očekávané aktivity, 27. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

284 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, s. 138–139, 151–159.

285 Srov. dokumenty č. 14 a 20a.

286 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 323.

Dokument č. 21

1989, 27. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla s dílčími závěry a hodnocením průběhu generální stávky

[...] ²⁸⁷

Závěry a hodnocení průběhu:

– převážná část výborů řídicích stávky na vysokých školách zůstává pod vlivem Občanského fóra /dále jen OF/, dochází však k silné diferenciaci uvnitř nich ve vztahu k OF, pod dojmem vystoupení HAVLA a MALÉHO dne 25. a 26. 11. 1989 na Letné²⁸⁸ a stále více dominující úloze OF na úkor studentů. Např. stávkový výbor stavební fakulty ČVUT ukončil svoji činnosti 27. 11. [1989] ve 14 hod., studující VŠCHT požadují, aby stávkové výbory VŠ zveřejnily nesouhlas s vystoupením OF 26. 11. [1989] na Letné. Od vystoupení HAVLA a MALÉHO se distancovali na manifestacích v průběhu 27. 11. [1989] studenti v Českých Budějovicích, v Liberci, delegace studentů z VŠZ Praha v Litoměřicích. Ve studentském prostředí se projevuje silná únava a zřetelná skepse z toho, že nezávislé iniciativy již nehájí zájmy studentů. Zatím se jim nepodařilo dostat v širším měřítku do mimopražských závodů;

– stávky, demonstrace, mítinky zejména ve větších a krajských městech byly namířeny proti vedoucí úloze KSČ, LM, jako nový prvek se objevují požadavky na depolitizaci armády a útoky na složku StB. V průběhu manifestací se projevovala pasivita místních orgánů KSČ a lidosprávy, které se povětšinou na mítincích neúčastnily, když se zúčastnily tak s všeobecnými a frázevitými projevy, za něž byly vypískány. V několika případech vystoupili příslušníci SNB /VB/ s kladným ohlasem. Mítinky v řadě míst pokračovaly i po skončení stávky, jejich organizování však dnem 27. 11. [1989] skončilo a činnost OF přechází do diskusních klubů, pro které získalo místnosti. V samotném OF je situace hodnocena s obavami, aby se KSČ velmi rychle nezorganizovala a nepřevzala iniciativu, podpora OF mimo Prahu je podstatně nižší než v hlavním městě, zejména v důsledku kontrapropagandy a postojů orgánů lidosprávy a KSČ. Proto v řadě menších míst a v obcích vyzněly manifestace i na podporu KSČ.

Průběh manifestací, mítinků a stávek v některých krajích:

– Středočeský kraj a hl. m. Praha, počet stávkujících a manifestujících osob nebyl zjištěn, v 15.30 [hod.] před Vinohradským divadlem herci oznámili, že jdou na Hrad s peticí, aby prezident pověřil KOMÁRKA sestavením vlády;

– Jihočeský kraj, počet manifestantů 93 tis., z toho České Budějovice 50 tis., na demonstraci v Českých Budějovicích požadavek, aby předsedou vlády byl KOMÁREK;²⁸⁹

287 V záhlaví je zelená poznámka: *Brno*; v záhlaví dalšího stejnopisu je razítko: *Vyhotovena 10x fotokopie s poznámkou zeleným perem: pro S StB (s. Řehoř 28/11)*. ABS, f. A 34/1, inv. j. 1262, č. l. 220.

288 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 80–81.

289 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 932–933.

– Severočeský kraj, počet manifestantů 61 tis., z toho v Ústí n/L 15 tis., požadavky na depolitizaci ČSLA, SNB v České Lípě, útoky na StB i VB v Lounech, na StB v Chomutově /transparent „StB do dolů“/, letáček vydaný vedením dolu Ležáky v Mostě, kde poskytlo pracovní charakteristiku Karla NÁJEMNÍKA, který vystoupil 26. 11. [1989] na Letné „za havíře“ – fluktuant, několikrát disciplinárně řešen za absence a odmítání práce;²⁹⁰

– Východočeský kraj, počty demonstrujících nepředány, na manifestaci v Hořicích[,] okr. Jičín[,] oznámeno založení sociálně demokratické strany, silný tlak KNV proti činnosti OF;²⁹¹

– Západočeský kraj, počet manifestantů 11 tis. /bez krajského města/, 26. 11. [1989] odstoupení některých mluvčích OF v Sokolově pro nesouhlas s konfrontační linií, vystoupení 2 příslušníků OS SNB na manifestaci v Karlových Varech /se souhlasem vedení OS SNB, CÚV KSČ, SSM/ v souladu s prohlášením příslušníků KS SNB Plzeň na FMV s kladným ohlasem;²⁹²

– Jihomoravský kraj, počet manifestantů 140 tis., z toho v Brně 100 tis., na místních VŠ chaos a dezorientace, množí se dotazy[,] proč nejsou na OF připouštěni k diskusi členové KSČ, obava z aktivizace KSČ ve strukturách, Gottwaldov – odmítnutí otevřeného napadání presidenta;²⁹³

– Severomoravský kraj, počet manifestantů 135 tis., z toho v Ostravě 10 tis., předsedové ulič. organizací v Ostravě kladně hodnotí vystoupení min. obrany, naproti tomu kritizují přístup ministrů vnitra, kteří nejsou schopni se postavit za zakročující příslušníky, považují zásah za adekvátní, v Karviné stávkovalo 1900 horníků, v Rožnově p/Radhoštěm založena strana zelených /75 osob/;²⁹⁴

– Středoslovenský kraj, počet manifestujících 11 tis. /bez krajského města/, vystoupení příslušníka SNB na podporu stávkujících v Liptovském Hrádku;²⁹⁵

– Východoslovenský kraj, počet manifestujících v Košicích podle údaje z nepřátelských struktur 60 tis., celkově v kraji nezjištěn²⁹⁶, od středy 29. 11. [1989] se chtějí studenti učit a večer demonstrovat, dva studující vyzvali 27. 11. [1989] pracující ve VSŽ k neúčasti na stávce z důvodu, že už nejsou proklamovány [!] jejich stanoviska, která nejsou zajímavá pro opoziční síly[,] a situace se vymkla z rukou, na demonstraci ve Vranově nad Topľou, organizovanou OF, usměrňoval diskusi jako aktivista OF příslušník oddělení vyšetřování, v průběhu diskuse docházelo k otevřeným útokům na stranické a státní funkcionáře okresu a kraje.

290 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 751–752, 753–758.

291 Srov. tamtéž, s. 572.

292 Srov. tamtéž, č. 6/III, s. 875–878.

293 Srov. tamtéž, s. 1002–1003.

294 Srov. tamtéž, s. 1146–1152.

295 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 293–294.

296 Srov. tamtéž, s. 328.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 132–134. Dílčí závěry a hodnocení průběhu manifestací a stávek dne 27. 11. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1262. SVODNÉ INFORMACE 6. ODBORU, B-6/VI-I, č. l. 220–222. Dílčí závěry a hodnocení průběhu manifestací a stávek dne 27. 11. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

Dokument č. 22

1989, 28. listopadu – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

– Z prostředí divadla na Vinohradech byla získána informace, že Zdeněk ŘEHOŘ upozornil A. VONDRU na to, že v požadavcích OF připravovaných pro jednání s předsedou federální vlády ČSSR ADAMCEM musí být zdůrazněno, aby „poručil neníčit archivy“.²⁹⁷

– Dne 28. 11. 1989 mají studenti DAMU vydat Prohlášení k veřejnosti, ve kterém se budou veřejně distancovat od CH-77, politické emigrace po roce 1968 a dalších pomahačů a přívrženců CH-77.

– Představitel OF v Hradci Králové (zaměstnanec FOTOHEMA H. K.) vyjádřil názor, že „je nepřípustné, aby do OF pustili komunisty“. Současně se vyjádřil, že „komunisty nebudou v Hradci Králové pouštět řečnit“, což odůvodňuje tvrzením, že „komunisté chtějí studentům ukrást stávku“.

– Z rozhovoru jistého FABIÁNA a Martina PRCHLÉHO vyplývá, že OF disponuje v ČTK „spolehlivým pracovníkem“, který je informuje přednostně zájmovými informacemi, „které neví ani ÚV KSČ“.

– Jakub CAJTHAML z Mánesa v rozhovoru s neustanovenou osobou uvedl, že podle dohody s vysokoškoly na VŠ UMPRUM budou z Prahy odstraňovat neumělé plakáty s tím, že UMPRUM zajistí jejich další výrobu a zejména „profesionální zpracování, tak aby to mělo nějakou kulturu“. Distribuce plakátů se přesune do Mánesa. Při výrobě je nutno dbát na to, aby plakáty vyjadřovaly nesouhlas s komunisty ve vysokých vládních funkcích.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 91. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 28. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

297 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 459–460.

Dokument č. 23a

1989, 28. listopadu, 22. hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ²⁹⁸

– Bylo zjištěno, že Lidová demokracie (LD) průběžně zvyšuje náklad ²⁹⁹ vytištěných výtisků deníku. V současnosti se náklad zvýšil o 35 tisíc kusů denně. ³⁰⁰ Kap[a]city tiskárny jsou však využity na doraz a zásoby novinového papíru vystačí asi na 3 týdny. Jsou podnikána všechna možná opatření k získání dalšího novinového papíru ze zahraničí a s využitím vlivu kardinála TOMÁŠKA. ³⁰¹

– OF bylo podrobeno kritice ³⁰² ze strany členů nelegální ČSDI. ³⁰³ Dne 28. 11. [1989] zde bylo mj. konstatováno, že OF nedává dostatečný prostor studentům, že byla státním a stranickým orgánům dána příliš dlouhá doba na splnění požadavků a „komunisté se mohou zkonsolidovat“. ³⁰⁴ Proto je nutné předkládat ³⁰⁵ stále a stále další požadavky[,] a to i nesplnitelné. ³⁰⁶ Je nutné se zásadně vyhybat zmínkám o socialismu a o účasti komunistů v další (koaliční) vládě. Padla zde i úvaha o vytvoření určitých „přepadových oddílů“, které by byly protiváhou LM. Toto však nebylo blíže konkretizováno. ³⁰⁷

– Stávkový výbor PF UK informoval, že mají osobu, která může podat svědectví o zásahu SNB dne 17. 11. [1989]. Jedná se však o osobu vázanou vojenským tajemstvím a hledá se cesta, jak je možno svědčit, aniž by bylo nutné uvést jméno svědka. V tomto směru se chtějí poradit s katedrou trestního práva na PF UK. Bylo jim to přislíbeno. ³⁰⁸

– Z prostředí OF bylo zjištěno, že narůstají rozpory zejména kolem další taktiky. HAVEL projevuje obavy z DUBČEKA, který má údajně podporu Sovětů a snaží se prosazovat zejména HÁJKA a SLAVÍKA. HAVEL se rovněž vyjádřil v tom směru, že předseda vlády ADAMEC rovněž „vybočuje“ z předem dohodnutých podmínek. Jinak panují v OF rozpaky nad tím, jak rychle akceptuje vedení strany a státu jejich požadavky a na druhé straně[,] jak pomalu se KSC aktivizuje. ³⁰⁹

298 V záhlaví je modrá poznámka: (od 13.00 hod. – do 22.00 hod.).

299 Zažluceno fixem.

300 Zažluceno fixem.

301 Zažluceno fixem.

302 Zažluceno fixem.

303 Zažluceno fixem.

304 Zažluceno fixem.

305 Zažluceno fixem.

306 Zažluceno fixem. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 321.

307 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 460.

308 Odstavec je po levé straně žlutě zatržen.

309 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 460.

– V ČST byla CZV KSČ svolána na den 28. 11. [1989] všeplenární schůze, ale z ÚV KSČ bylo doporučeno, aby schůze byla odložena o týden na úterý 5. 12. 1989. Vedení ČST a členové CZV KSČ z vedení televize tento názor respektovali, ale většina CZV KSČ se usnesla, že schůze se uskuteční dne 29. 11. 1989 v 08.00 hodin. Místo dosud není upřesněno.³¹⁰

– Dne 27. 11. 1989 byla u Městských lázní v Pardubicích napadena pět mladíky studentka 4. ročníku gymnázia Pardubice Dita Z[...] (dcera člena KSČ a předsedy ZV ROH ČSD Pardubice). Při napadení bylo proti její osobě použito fyzického násilí (zkroucení rukou, zvrácení hlavy za vlasy) a současně jí bylo vulgárně nadáváno („ty kurvo z komunistický rodiny; ty děvko, jestli kurvou ještě nejseš, tak tě jí tady na místě uděláme!“ apod.). Dále jí uvedení mladíci zakazovali chodit do školy s tím, že „jí tam stejně nepustí, neboť je pro komunistický svině zavřená“.³¹¹

– Člen koordinačního stávkového výboru studentů v Praze ZAHŘÁDKA předal na koordinační stávkový výbor do Bratislavy pokyn, že „v případě splnění požadavků studentů se musí najít záminka na pokračování stávky“.³¹²

– Bylo zjištěno, že vedoucí představitel HOSu JUDr. [Ján] ČARNOGURSKÝ se postupně zapojuje do činnosti HOSu, kde projevuje snahu o založení Křesťansko-demokratické strany. Jmenovaný se dostavil na OPV B[ratis]lava se žádostí o vydání cestovního pasu, s tím že vycestuje do Rakouska, kde hodlá vystoupit v rakouské televizi. Po vysvětlení postupu si začal vyřizovat potřebné dokumenty.

– Ivan BÁBA a Csaba KISS z maďarského demokratického fóra uskutečnili konzultace s Mikulášem DURAYem se zaměřením na jeho další činnost v ČSSR. Bylo dohodnuto, že musí zvýšit aktivitu s cílem získat podporu mas a jejím prostřednictvím politickou moc.³¹³

– Ve vystoupení nově zvoleného předsedy ČSL JUDr. Josefa BARTONČÍKA bylo oznámeno, že vedení ČSL vstoupí do jednání s federální vládou, kde bude požadovat obsazení funkce místopředsedy federální vlády, který by byl současně pověřen řízením úřadu pro věci církevní. Dále obsazení funkce ministra zahraničí, ministra zemědělství nebo dopravy a spojů a některých diplomatických funkcí. V české vládě bude požadovat obsazení funkce místopředsedy vlády, ministerstva vnitra a životního prostředí a dále ministerstva lesního a vodního hospodářství, nebo kultury, případně školství. V případě, že ČSL získá do sjezdu 70 až 100 000 tisíc [!] členů[,] bude ČSL požadovat obsazení funkce předsedy FS.³¹⁴

– V severočeském kraji trvá nebezpečí stávky v objektech Výzkumného ústavu uranového průmyslu a chemické úpravny rud (okr. Česká Lípa), kde jsou pracující nespokojeni s připravovanou změnou pracovní doby z 12hodinové na 8hodinovou.

310 Srov. CYSAŘOVÁ, Jarmila, ref. 163, s. 44.

311 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 577.

312 Odstavec je po levé straně žlutě zatržen.

313 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 262.

314 Odstavec je po levé straně žlutě zatržen. Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 764.

– Ve výpočetním středisku ČSD v Brně byla slovně napadena novým předsedou ZV ROH ing. PETREM pracovnice FARONOVÁ, společně s náčelníkem VOJTÍŠKEM, za to, že před několika měsíci předala Bezpečnosti informace k osobě pracovníka jejich střediska.

– Dne 27. 11. 1989 bylo ve čtyřech případech vyhrožováno tajemníkovi MNV Mladeč, okr. Olomouc. Neznámý muž jej v telefonu napadal, že „je starý hajz[!], že by měl jít z funkce a že má syna gestapáka“. Jeho syn je příslušníkem SNB v Praze. OO VB Litovel přijalo opatření k jeho ochraně.

– V prostředí pracovníků energetiky – členů LM bylo zjištěno, že někteří z nich jsou rozhodnutí, že v případě jakéhokoliv zásadního zvratu v neprospěch KSČ „použijí proti opozici zbraně ze skladů LM“. Počet ani jména konkrétních osob nebylo možno z oper. důvodů zjistit.

– V rozhovoru ŠTEFKA s [Oldřichem] ČERNÍKEM vyjádřil ŠTEFEK názor, že „v nejkratší době vyjde požadavek, aby se s okamžitou platností zrušila ta oddělení StB, která rozpracovávala a postihovala občany“. ČERNÍK s tímto názorem nesouhlasí a domnívá se, že „každý režim si ji v této době ponechá“. ŠTEFEK souhlasí s tím, že „se v žádném případě nebude jednat o tisíce lidí, kteří tam dneska jsou“.³¹⁵

– KOLMISTR se v rozhovoru s CÍSAŘEM vyjádřil, že na „základě smlouvy mezi OBRODOU a vedením PKOJF a jeho stávkovým výborem byly OBRODĚ poskytnuty prostory mládežnického klubu FONTÁNA v PKOJF.“ Zejména se jedná o 5 telefonních linek a rozmnožovací techniku.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 106–108. Vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 28. 11. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

Dokument č. 23b

1989, 28. listopadu – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³¹⁶

AKTIVITY:

– [Dne] 29. 11. 1989 v 17.00 hod. se uskuteční v divadle Gogola v Mariánských Lázních setkání OF.³¹⁷

315 Odstavec je po levé straně žlutě zatržen.

316 Na průpisu dokumentu byla červená poznámka: *Zpracováno dne 28. 11. 89. ABS, f. 34/1, inv. j. 1456, č. l. 352.*

317 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 879.

– V Klatovech se budou konat pod patronací OF každý pátek v týdnu od 16.30 hod. shromáždění na náměstí.

– V Karlových Varech bude po dohodě a pod záštitou OF uskutečněno shromáždění dne 30. 11. 1989, potom každé pondělí v týdnu.

– [Dne] 29. 11. 1989 cestuje DUBČEK přes Prahu do Moskvy.³¹⁸ Tento den se setká se SLAVÍKEM, [Bohumilem] ŠIMONEM a [Oldřichem] JAROŠEM. /10. odbor³¹⁹ – opatření/³²⁰

– [Dne] 3. 12. 1989 proběhne na hřbitově vzpomínková slavnost k úmrtí Františka KRIEGLA. /11. odbor – opatření, dokumentovat IV. S-SNB/³²¹

– [Dne] 5. 12. 1989 bude uskutečněno setkání ve 14.00 hod. [Gabriela] OLMOVÁ, [Boleslav] EREMIÁŠ, ŠIMON, [Zdislav] ŠULC, [František] VLASÁK, [Jiří] HANZELKA a další.

– [Dne] 30. 11. 1989 v 10.00 hod. organizuje tiskový rada [Michael] STEINER ve svém bytě snídani pro novináře. Na schůzku se dostaví [Peter] GLOTZ, který přijede do Prahy 29. 11. 1989 /jde o člena Bundestagu a frakčního vedení SPD/.³²² /předat 2. odbor^{323/324}

– [Dne] 1. 12. 1989 v 16.00 hod. bude v Bratislavě uskutečněna demonstrace organizovaná nelegálními strukturami, v Západoslovenském kraji budou demonstrace uskutečněny od 17.00 hod.³²⁵

– Dne 10. 12. 1989 v době od 14.00 do 16.00 hod. bude na Palackého nám. v Praze uskutečněno veřejné setkání signatářů petice Několik vět.

– OF ČsRo svolalo na den 29. 11. 1989 shromáždění do Radiopaláce, kde má být předložen návrh na odvolání celého vedení ČsRo.³²⁶ Shromáždění bude zahájeno v 16.00 hod.³²⁷ Režisér [Karel] WEINLICH sdělil řediteli KVAPILOVI, že pokud neodstoupí, přistoupí ke skandalizaci jeho osoby.³²⁸

– [Dne] 29. 11. 1989 bude uskutečněno shromáždění OF v Rakovníku za účasti zástupců LM, dělníků a rolníků z celého okresu.

318 Srov. BENČÍK, Antonín. *Utajovaná pravda o Alexandru Dubčekovi. Drama muže, který předběhl svou dobu*. Praha: Nakl. Ostrov, 2001, s. 185.

319 K zaměření X. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 48, s. 199.

320 Zažluceno fixem; odstavec po levé straně zaškrtnut žlutě a červeným křížkem.

321 Zažluceno fixem; odstavec po levé straně zaškrtnut červeným křížkem. Srov. ŠŤASTNÝ, Jiří. *Správa sledování v roce 1989/1990*. In: *Securitas imperii* 5. Praha: ÚDV, 1999, s. 334.

322 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 345.

323 K zaměření II. odboru II. S-SNB srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 48, s. 196.

324 Zažluceno fixem; odstavec po levé straně zaškrtnut červeným křížkem.

325 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 271.

326 Zažluceno fixem.

327 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 326; JEŠUTOVÁ, Eva, NOVÁKOVÁ, Jaroslava, ref. 181, s. 25.

328 Zažluceno fixem.

– Dne 29. 11. 1989 se uskuteční v Brně setkání učitelů základních a středních škol, na kterém bude předloženo prohlášení vyjadřující souhlas se stávkou studentů a jejich požadavky, odstranění vedoucí úlohy KSČ prosazením svobodných voleb a podporou KOMÁRKA pro jeho vstup do vlády. Současně bude požadováno zavedení volby ředitelů škol a možnosti svobodně se přihlásit k jakémukoliv politickému směru a náboženskému vyznání.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 110–111. AKTIVITY. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 24

1989, 29. listopadu, 6. hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³²⁹

– Brno – ze získaných poznatků vyplývá, že snahou OF je postupně rozčlenit a paralyzovat na jednotlivých podnicích ROH, nahradit je OF a nezávislémi odbory, které by si stanovily vlastní program.

– Dne 28. 11. 1989 v 11.00 hodin se na OO VB Kladno dostavil herec divadla Jaroslava Průchy na Kladně mluvčí OF Jiří WOHANKA (nar. 14. 7. 1946), který oznámil, že mu je již po dobu 3 dnů telefonicky do bytu vyhrožováno fyzickou likvidací. Dále uvedl, že dne 28. 11. [1989] v 07.00 hodin se do divadla dostavili dva mladíci, kteří se [na] jeho osobu vyptávali ve vrátnici a vrátné ukázali nůž, kterým „je chtěli zlikvidovat“. Po vyjádření vrátné, že to oznámí VB, oba mladíci utekli. WOHANKA dále uvedl, že se dostavil na základě rozhodnutí stávkového výboru a současně celou věc oznámí na tiskové centrum OF do Prahy.

– Ze Severomoravského kraje je hlášeno 7 případů verbálního napadání (i formou dopisu) příslušníků SNB, funkcionářů KSČ a hospod. pracovníků.

– Ze Středočeského kraje je hlášeno verbální napadení (formou dopisu) 4 funkcionářů KSČ, 1 výhrůžka spácháním atentátu a 1 případ výhrůžky vyhozením objektu do vzduchu (s. p. ORION).

– Anonymní telefonát na hornickou průmyslovku v Ostravě oznámil 2×, že budova „vyletí do povětří“.

– Ze Severočeského kraje je hlášen 1 případ výhrůžného dopisu bývalému příslušníku VB.

329 V záhlaví je modrá poznámka: – do 06.00 hod. 29. 11. 89.

– Dne 26. 11. 1989 byl na OS SNB v Liberci doručen dopis, jehož obsahem je výzva „k připojení se k obnově demokracie“ s oceněním dosavadního přístupu a přáním, aby byl zachován. Dopis je signován OF, ČSS, ČSL.

– Dne 28. 11. 1989 vystoupil na shromáždění OF v Lovosicích i údajný příslušník SNB Milan SUCHOMEL, posluchač praporčické školy Brno, který uvedl, že posluchači nejsou pouštěni z objektu školy, nemohou sledovat televizi a nedostávají ani denní tisk. Vystoupení mělo značný ohlas.³³⁰

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 109. Podklad z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 28. 11. 1989 (od 22.00 hod.). Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 25a

1989, 29. listopadu – Praha. Rychlá informace z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³³¹

– Zjištěno, že okruh osob v čele s [Antonínem Matznerem] Macnerem, Horáčkem, [Ladislavem] Kantorem a Michalem [!] Kocábem chce vytvořit Svaz interpretů a autorů (SIA). Cílem je finanční prostředky získané z oblasti populární hudby rozdělovat mezi sebe a tak podporovat činnost umělců, kteří mají zakázanou činnost[,] a současně vytvořit protiváhu ochrany práv autorů.

– Prověřeno, že Krátký film natočil 17. 11. [1989] cca 50 metrů filmu. Dle vyjádření ÚŘ Čs. filmu bude zpracován do Týdeníku (v podstatě stejné záběry, které byly uvedeny v ČST dne 28. 11. [1989], pouze z jiného úhlu záběrů). Dle vedení ÚPF má být koncem týdne Týdeník distribuován do 80 kin v ČSSR. Ředitelstvím bylo přislíbeno, že Týdeník bude možno shlédnout [!] ještě před zveřejněním.

– V rámci OF je tvořena nová struktura. Dosavadní komise budou zrušeny a budou vytvořeny nové,³³² podle jednotlivých oblastí uvedených v programovém prohlášení „Co chceme“.³³³ Jsou vytvářeny tlaky, aby z OF byla vytvořena strana. Toto Havel zatím nechce připustit. Pro případnou politickou funkci jsou prosazováni především Dienstbier, Battěk, [Zdeněk] Jičínský, [Václav] Klaus a Benda.

– V prostředí OF panuje názor, že KSČ se musí spojit s OBRODOU a očekává se proto vstup Čestmíra Císaře na politickou scénu.

330 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 771.

331 V záhlaví je paraafa náčelníka II. S-SNB plk. PhDr. K. Vykypěla.

332 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 466.

333 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 28–30.

– Signalizován zájem NSR st. příslušníka HOLANA jednat s OF, přičemž nabízí kvalifikované odborníky z ekonomické oblasti k pomoci řešení ekonomické situace.

– OF z Dolu Nosek, ustanovené po návštěvě GT ÚV KSČ[,] hodlá zaútočit na způsob, s jakým byla údajně návštěva „zrežírována“. Chtějí vystoupit se skupinou horníků v ČST s tím, že GT nehovořil v Kladně s horníky, ale „s uměle naaranžovanou skupinou osob“.³³⁴ (DSZ S StB Praha 29. 11. [19]89)³³⁵

– Mezi studenty VŠ narůstá podezření, že byli ze strany OF oklamáni a jsou v OF v izolaci. Např. studenti VŠE měli připraveno vystoupení na Letenské pláni, ale protože chtěli kritizovat i Havla[,] nebyli připuštěni ke slovu. (DSZ S StB Praha 29. 11. [19]89)³³⁶

– V souvislosti s hodnocením vývoje situace v ČSSR je tiskový tajemník ZÚ NSR názoru, že je nyní třeba, aby NSR bezodkladně posilovala svůj vliv ve všech oblastech čs. společenského i hospodářského života, poskytovat pomoc při zakládání podniků a školení řídicích pracovníků. (DSZ S StB Praha 29. 11. [19]89)³³⁷

– K nově tvořené struktuře OF bylo zjištěno, že v čele zřízených 9 skupin stojí ve 4 případech členové rodiny Havlů – 2× Václav Havel, bratr a švagrová. (DSZ S StB Praha 29. 11. [19]89 možnost využít ke kontrapropagandě ?).³³⁸

– Dne 28. 11. [1989] zahájil na náměstí Zd. Nejedlého v Teplicích Jiří O[...] (1945, dělník) hladovku na podporu propuštění politických vězňů. Prověrkou zjištěno, že se jedná o „KZO“ 9× trestán pro kriminálně trestnou činnost, byla provedena fotodokumentace a informováno OF v Teplicích. (DSZ S StB Ústí nad Labem)³³⁹

– Ze strany příslušníků SNB se množí požadavky, aby v čl. sdělovacích prostředcích vystoupil urychleně některý vedoucí funkcionář FMV, který by tak podpořil příslušníky, kteří jsou pod trvalým tlakem veřejnosti. Dále požadují pravdivou informaci týkající se zásahu Bezpečnosti dne 17. 11. [19]89 (DSZ S StB B. Bystrica 29. 11. [1989])³⁴⁰

– Činnost poboček OF v Mostě, H. Králové, Liberci a Sokolově ztrácí aktivitu[,] a proto pražské OF vyslalo do těchto měst své zástupce, převážně z řad umělců, kteří zde mají činnost OF aktivizovat.

– Havel a Ruml začali deaktivizovat své spojení, aby již neútočili na přítomnost sovětských vojsk v ČSSR, protože „prý dnes prakticky brání čs. vedení, aby nasadilo armádu, LM a SNB“.³⁴¹

334 Srov. PERGL, Václav. Politika pro lid a s lidem. Karel Urbánek mezi pracujícími Kladenska. *Rudé právo*, č. 280 (28. 11. 1989), s. 1–2.

335 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 455.

336 Srov. tamtéž, s. 456.

337 Srov. tamtéž, s. 465.

338 Srov. tamtéž, s. 466.

339 Srov. tamtéž, s. 775.

340 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 295–296.

341 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 1, s. 353–354.

- OF pověřilo skupinu dosud neustanovených právníků, aby zpracovala trestné oznámení na A[loise]. Indru pro trestný čin vlastizrady v souvislosti s jeho údajnou vinou za vstup spojeneckých armád do ČSSR v roce 1968.
- OF zaslalo otevřený dopis švédskému velvyslanci v ČSSR, ve kterém je návrh, aby Nobelova cena míru za letošní rok byla udělena čs. studentskému hnutí (nepro- věřený poznatek).
- Ve stávkovém středisku studentů na DAMU bylo zřízeno centrum, z něhož má ČTK přebírat každodenně ve 14., 18. a 22. hodin informace.
- Koordinační výbor studentů pokračuje v přípravě podmínek, nutných k vytvo- ření Nezávislého svazu čs. studentstva.
- Na koordinační středisko DAMU jsou hlášeny všechny pohyby ozbrojených jednotek ČSLA a sovětských vojsk na zemi ČSSR.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 112–113. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 29. 11. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

Dokument č. 25b

1989, 29. listopadu – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³⁴²

Očekávané aktivity

- Ve čtvrtek 30. 11. 1989 v 10.45 hodin se má uskutečnit schůzka senátorů USA s kardinálem Tomáškem. V odpoledních hodinách mají senátoři navštívit náměstí (pravděpodobně Václavské) a sejit se s dosud nezjištěnými osobami OF³⁴³ (opatření k dokumentaci provádí 9. odbor II. S SNB).
- V sobotu 2. 12. [19]89 se má uskutečnit celostátní sjezd OBRODY.³⁴⁴ (Opatření k bližšímu zjištění provádí S StB Praha).
- Dne 30. 11. [19]89 se bude na ZÚ NSR konat tisková konference, které se zú- častní zástupci dalších KZÚ a žurnalisté západních sdělovacích prostředků. Předpo- kládá se účast představitelů OF.

342 V záhlaví je modrá poznámka: *Zpracováno 29. 11. 89.*

343 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 317.

344 Srov. KOKOŠKOVÁ, Zdeňka; KOKOŠKA, Stanislav (eds.). *Obroda. Klub za socialistickou pře- stavbu. Dokumenty*. Praha: ÚSD AV ČR – Maxdorf, 1996, s. 179–181.

- Dne 2. 12. [19]89 v 10.00 hodin má proběhnout v Riegrových sadech jednání Svazu dramatických umělců.³⁴⁵
- Dne 3. 12. [19]89 má dojít k vytvoření živého řetězu mezi Hradcem Králové a Pardubicemi za účasti ČST. Akci zorganizovali členové Východočeského divadla.
- Dne 30. 11. [19]89 má do Tachova v Zpč. kraji přijet zástupce OF z Prahy, odborník na ekologické otázky. Jeho úkolem je aktivizovat OF na Tachovsku.
- Podle neproověřených informací, kolujících v prostředí OF v Praze, má v nejbližší době stávkovat podnik ČKD TATRA Smíchov s požadavkem na zrušení LM.
- CH 77 a OF chystají vysílání svých zástupců i na sovětské posádky a na ZÚ SSSR.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY, 1989, XI–XII, č. l. 356–357. Očekávané aktivity. Originál, strojopis, 2 s.

Dokument č. 26

1989, 30. listopadu, 6. hod. – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

– Na Politickém odboru FMZV převládá názor, že zastoupení komunistů v nově konstituované vládě bude 50procentní a že KSČ má obsadit především rezort FMV a FMNO, ale rozhodně ne FMZV.³⁴⁶ Členové vlády – nekomunisté budou vyvíjet nátlak na novou vládu, aby snižovala početní stavy SNB a zpočátku především platy příslušníků na hranici těsně nad celostátní průměr, tj. 3000,- Kčs.

– Pracovníci FMZV – členové SSM – navštěvují od minulého týdne bez souhlasu svých nadřízených školy a různé instituce, kde přednášejí o zahraniční politice. Obsah přednášek není znám.

– Na FMZV je prosazován názor, že všichni pracovníci ZÚ ČSSR v zahraničí zkompromitováni v r. 1968 nebo dosazení do diplomatických funkcí „shora“ byli odvoláni. Jedná se zejména o ss. [PETERA] COLOTKU, [Vratislava] VAJNARA, [Vlastimila] EHRENBERGERA, [Josefa] HAVLÍNA A HUSÁKA.

– Uvnitř Čs. strany lidové a Čs. strany socialistické se množí názory, že pražské vedení Občanského fóra v čele s HAVLEM a MALÝM se ve svých proklamacích stále opakuje a dosud nemá svůj vlastní akční program. Každým dnem se prohlubuje propast mezi ním a prostými občany i mimopražskými vedeními OF. Důvodem tohoto stavu je mj. orientace pražského vedení OF na inteligenci a bývalé politiky typu DUBČEKA, kteří sledují pouze své osobní cíle – rehabilitaci.

345 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 480.

346 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 106.

V tomto složitém procesu se začíná postupně formovat církev. Podle těchto názorů má KSČ v nynějším politickém chaosu a nezájmu jiných politických stran o církevní problematiku reálnou šanci získat svým přitažlivým sociálním programem a umožněním církvi vystupovat v HSP masy věřících na svou stranu v neprospěch opozice. Vše záleží na rychlém postupu KSČ a na využití nynější nerozhodnosti opozice, protože je otázkou hodin, kdy se této myšlenky ujme některá jiná polit. strana nebo neformální skupina.

– Dne 29. 11. 1989 se na PF UK v Praze dostavil neznámý muž, který se vydával za příslušníka SNB. Uvedl, že činnost studentů je zbytečná, prot[o]že Praha je obklíčena 100 000 příslušníků StB, připravených zasáhnout. Služební průkaz nepředložil.

– Čs. pracovnice švýcarské letecké společnosti SWISSAIR zajistila se souhlasem ředitele pražského zastoupení ROTHLISSBERGERa rozmnožení 2000 výtisků letáku pro stávkový výbor studentů VŠ v Praze, které odsuzují zákrok SNB proti demonstraci a podněčují ke stávce dne 27. 11. 1989.

– Dne 30. 11. 1989 se na Výbor pro lidská práva obrátil redaktor Svobodného slova a uvedl, že na člena OF Václava MALÉHO se obrací stále více rodičů se žádostí o pomoc při nalezení jejich dětí, o kterých již několik dní nevědí. MALÝ poté vyslovil ve Svobodném slově názor, že čs. Bezpečnost zřejmě unáší děti aktivních členů OF, a požádal Výbor veřejnosti pro občanská práva o prošetření. Tajemník uvedeného Výboru poradil redaktoru Svob. slova obrátit se na Bezpečnost a nepodléhat fámám.

– Dne 29. 11. 1989 měla být v MONu uskutečněna z podnětu členů redakce Demokratického novináře, příznivců hnutí tzv. Nezávislých novinářů, členská schůze KSČ, kde měla být vyslovena nedůvěra nynějšímu gen. řediteli MONu ing. Miloši JAKEŠOVI a zveřejněn program Nezávislých novinářů. Pro malou účast členů ZO KSČ se z plánované schůze stal pouhý aktiv, který nepřijal žádné závěry.

– Dne 29. 11. 1989 uskutečnilo OF v Radiopaláci schůzi asi 700 pracovníků Čs. rozhlasu, na které bylo požadováno odstoupení ústředního ředitele [Karla] KVA-PILA. Při hlasování bylo 30 hlasů proti odstoupení, 41 osob se zdrželo hlasování, zatímco zbytek souhlasil. Na uvedeném shromáždění vystoupila mj. zástupkyně šéfredaktora HRDM Dagmar SEDLÁŘOVÁ, členka CZV KSČ. Její referát byl hodnocen jako jeden z nejnepřátelštějších vůči současnému vedení Čs. rozhlasu.³⁴⁷

– Někteří členové KSČ v Ústavu pro výzkum, výrobu a využití radioizotopů v Praze se zajímají o politickou situaci v řadách příslušníků SNB, konkrétně politikou příslušnost pracovníků StB. Tento zájem vznikl na základě výskytu hesel požadujících zrušení StB.

– Jiří HÁJEK se přes svoji snahu nedostal do užšího výběru pro funkce vedoucích představitelů OF. Rozhodující vliv na činnost OF má Věněk ŠILHÁN.

– V prostředí OF a dalších satelitních sdružení a iniciativ /ČSDI, Levá alternativa a NMS/ se prohlubují rozpory, které vyplývají zejména ze skutečnosti, že vedoucí činitelé OF /výhradně signatáři CH-77/ prosazují své záměry bez ohledu na zájmy dalších struktur, včetně studentského hnutí, a jejich představitelům bylo výslovně zakázáno hovořit na manifestacích ke shromážděným občanům. Vedení OF pouze povolilo ČSDI po dohodě se stávkovými výbory některých VŠ zúčastňovat se v omezené míře diskusí.

ČSDI v současné době nemůže z objektivních důvodů otevřeně vystoupit proti OF. Hledá však cesty, jak veřejně proklamovat své cíle. [Emanuel] MANDLER např. dne 30. 11. 1989 vystoupí v ČST a vysvětlí podstatu ČSDI.

Do budoucna se bude ČSDI připravovat na volby, ve kterých je rozhodnuta kandidovat samostatně jako politická strana ochotná se podílet na koaličním politickém seskupení.

– Blíže nezjištěný muž /patrně Oldřich HROMÁDKO/ sdělil Anně MARVANOVÉ, že byl v r. 1968 obviněn z rozkladné činnosti na MV.³⁴⁸ Uvedl, že bývalý vojenský poradce KLÍMY [!] byl funkcionářem na MV a mohl by „přitáhnout“ vysoké služební funkcionáře z r. 1968. Konstatoval, že má dobrého kamaráda pplk. [Stanislava] ŠEDKA, který je expert přes StB. Zdůraznil MARVANOVÉ, že přes MV musí být kontrola, je nutno tam dosadit své lidi, jinak to „nebude stát za nic“.

– Jan HÁSEK [John HASEK] z Kanady oznámil celopražskému stávkovému výboru studentů, že v Kanadě bylo založeno OF a získalo sbírkou 4000 kanadských dolarů, které mají být využity pro potřeby čs. studentů a OF. HÁSEK se domnívá, že začnou vznikat politické studentské organizace a teprve pak začne politický boj. Neměli by vstupovat do koalice s KSC, protože představuje to, proti čemu bojovali.

– Stávkový výbor Stavební fakulty v Praze má jmenovat 2 studenty jako kandidáty vyšetřovací komise, ustavené na zasedání FS. Koordinační výbor požaduje, aby kandidáti byli prověřeni. Mají jmenovat ze svého středu i 2 náhradníky.

– Z prostředí koordinačního stávkového výboru v Brně bylo zjištěno, že praporčická škola SNB v Brně má zájem vést dialog se studenty.

– V prostředí KNI bylo zjištěno, že OF se chystá reagovat na zveřejnění letáků o příjmech herců a zpěváků seznámením veřejnosti s finančními příjmy funkcionářů KSC a jejich konty ve Švýcarsku.

– Prostřednictvím firmy Ackermann ge Meinde [Gemeinde] je z NSR zasílána koordinačnímu stávkovému výboru studentů zásilka potravin v hodnotě 10 000 NSR marek, určená pro Prahu, Brno a Bratislavu. Uvedená firma požaduje, aby vše pro-

348 K situaci na ministerstvu vnitra a uvnitř StB srov. ŽÁČEK, Pavel. *Odvrácená tvář pražského jara. Státní bezpečnost v Praze a srpen 1968*. Cheb: Svět křídel, 2010; BÁRTA, Milan. Podle svého nejlepšího vědomí a svědomí. Josef Pavel a pokus o reformu bezpečnostního aparátu v roce 1968. In: ROKOSKÝ, Jaroslav; VESELÝ, Martin (eds.). *Za svojí ideou, za svým cílem (1939–1989)*. Acta Universitatis Purkynianae, Facultatis Philosophicae. Studia historica: XXI. Ústí nad Labem – Brno: FF UJEP – Doplněk, 2018, s. 389–423.

běhlo legálně[,] a doporučuje zástupcům studentů, aby se informovali cestou Čechofraktu, zda koordinační stávkový výbor je uznán jako oficiální organizace, případně po[u]žívá statut na této úrovni. V opačném případě bude zásilka poslána ČSDI, která ji předá adresátovi.

– Dne 28. 11. 1989 informovala Jana PETROVÁ svého manžela, že přes veškerou snahu Občanského fóra Ministerstvo vnitra pracuje i nadále stejně intenzivně. Proto OF dělá vše, aby přinutilo s. ADAMCE tento rezort zlikvidovat. K tomu také budou v nejbližší době směřovat ultimativní požadavky. OF stejně jako s. ADAMEC si jsou vědomi toho, že nemají na vybranou.

– Řeckokatol. kanovník Ivan LJAVINEC tvrdě odsoudil jednání a vystoupení Václava MALÉHO na Letenské pláni, zejména napadení hlavy státu, vulgární použití některých nevhodných hesel, snahy o vyvolání hysterie a davových vášní, a vyjádřil údiv nad skutečností, že MALÝ za to nebyl postižen. LJAVINEC rovněž uvedl, že stejné stanovisko zastávají i někteří další pražští kněží a že někteří věřící z jeho farního obvodu vystupují na protest proti MALÉMU z církve.

– Nový místopředseda ČSL [František] REICHEL prohlásil, že jejich stranu nejen obnovili, ale pozvednou ji na platformu r. 1948.

– Dne 29. 11. 1989 ve večerních hodinách proběhlo v zasedací místnosti ČSL v Praze 5 jednání Koordinačního výboru pro založení Strany zelených. Ke stovce přítomných promluvili neustanovení zástupci OF, studentů FF UK, Zeleného kruhu, Prognostického ústavu, ekologické sekce DI a ústřední tajemník SOP ČSR ing. TOMAN. Po jejich projevech zůstali jen jednotliví zástupci zmíněných uskupení a organizací, z nichž vznikl přípravný výbor, redakční rada a organizační skupina. Ostatní byli vyzváni, aby do 4. 12. 1989 předali náměty a připomínky všech zájemců o členství /zatím 20 000 přihlášek/ do ZK pracovníků obchodu v Pařížské ulici.³⁴⁹

Je zřejmé, že faktické založení Strany zelených nepůjde tak rychle, jak si mnozí představovali, neboť mezi přítomnými zástupci nebylo dosud dosaženo shody ani v základních otázkách a projevuje se velká snaha zúčastněných obsadit čelné funkce.³⁵⁰

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 115–118. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 30. 11. 1989. Originál, strojopis, 4 s.

349 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/II, s. 459.

350 Srov. tamtéž, č. 6/I, s. 345.

Dokument č. 27

1989, 30. listopadu – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³⁵¹

Očekávané aktivity

– Dne 30. 11. 1989 sdělil představitel stávkového výboru Akademie výtvarných umění Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva, že dotýčný stávkový výbor zorganizuje dne 3. 12. 1989 ³⁵² ve 14.00 hodin protestní pochod z náměstí Krasnoarmějců k ZÚ ČLR jako výraz odporu proti zásahu čínské Bezpečnosti v Pekingu v měsíci červnu t. r. ³⁵³

– OF a další struktury předpokládají uskutečnění demonstrace dne 10. 12. 1989 na Letenské pláni s cílem dosáhnout legalizace oslav Dne lidských práv. Neočekávají splnění svého ultimativního požadavku na odstoupení prezidenta ČSSR a předpokládají, že v této funkci setrvá až do měsíce května 1990. ³⁵⁴

– V rámci pietního aktu k úmrtí Johna LENNONA, který se uskuteční dne 8. 12. 1989 na Velkopřevorském náměstí v Praze, se očekává značné sročení lidí různého věkového i sociálního složení. ³⁵⁵ Účastníci se budou stejně jako v r. 1985 [snažit] na sebe upoutat pozornost a uskutečnit demonstrativní pochod směrem na pražský Hrad jako „generálku“ před konáním oslav Dne lidských práv 10. 12. 1989. ³⁵⁶

– Dne 30. 11. 1989 ve večerních hodinách se má uskutečnit tzv. beseda u kulatého stolu se Zdeňkem MLYNÁŘEM. ³⁵⁷ Další účastníci nejsou známi. ³⁵⁸

[...] ³⁵⁹

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY, 1989, XI–XII, č. l. 3. Očekávané aktivity, 30. 11. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

351 V záhlaví je v kroužku modrá poznámka: 30. 11. 1989.

352 Podtrženo tužkou.

353 Po levé straně odstavce je křížek modrým perem. Srov. BAKEŠOVÁ, Ivana; POLÍVKOVÁ, Li-buše. *Tian'anmen 89*. Praha: Orientální ústav, 1991.

354 Po levé straně odstavce je křížek modrým perem.

355 Srov. BLAŽEK, Petr; LAUBE, Roman; POSPÍŠIL, Filip. *Lennonova zeď v Praze. Neformální shromáždění mládeže na Kampě 1980–1989*. Praha: ÚSD AV ČR, 2003, s. 48–49.

356 Po levé straně odstavce je křížek modrým perem.

357 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 1, s. 264–265.

358 Po levé straně odstavce je křížek tužkou.

359 Zde doplněno modrým perem:

– 1. 12. *chtějí zástupci pražských VŠ studentů navštívit kardinála TOMÁŠKA, zjistit jeho názor na současný stav a získat jeho další podporu*

– *dle vyjádření dr. [Tomáše] HALÍKA ze dne 4. 12. od 19.00 hod. uskutečnění v bazilice sv. Markéty na Břevnově Křesťanské shromáždění na podporu OF.*

Dokument č. 28

1989, 1. prosince – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Dne 29. 11. 1989 sdělil synodní rada Dr. HROMÁDKA kardinálovi TOMÁŠKOVI, že předseda vlády ČSSR Ladislav ADAMEC, který provádí rekonstrukci vlády ČSSR, mu nabídl funkci prozatímního ministra pro otázky náboženství a komunikačních prostředků a dotázal se ho, zda by katolická církev jeho jmenování přijala. Kardinál souhlasil.

Většina čs. novinářů, členů KSČ zastala názor, že generální tajemník ÚV KSČ s. [Karel] URBÁNEK nebude schopný vyvést stranu z krize, protože je obklopený zkorumpovaným aparátem ÚV KSČ, který není schopen vytvořit [vytvořit] aktuální akční program, za kterým by šel čs. lid.

Podle názoru čs. novinářů by se již měla čs. Bezpečnost začít bránit proti útokům za zákrok ze dne 17. 11. 1989 a poukázat na konkrétní politické funkcionáře, kteří dali příkaz k tomuto zákroku.

Zástupce OF ZTS České loděnice Praha Petr ŠINDELOVSKÝ vyhrožoval bývalému přísl. SNB Jiřímu SYROVÉMU, že nebude mít lehkou budoucnost z důvodů jeho členství v KSČ a LM. Zároveň mu však nabídl, že OF mu pomůže k návratu do služeb SNB.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 119. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 1. 12. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 29a

1989, 2. prosince – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Zástupce stávkového výboru v podniku Investor dopravních staveb Bratislava se obrátil na OF v Praze, přičemž žádal o instrukce[,] jak dále postupovat. Bylo mu sděleno, že v každém případě se mají obrátit na herce M. KŇAŽKA a postupovat dle jeho pokynů, které přednesl na shromáždění dne 1. 12. 1989. Současně mu bylo kategoricky sděleno, že se mají připravit tak, aby do 1 hodiny byli schopni zahájit stávkou.

Spojená laboratoř optiky a Ústav výpočetní techniky University Palackého Olomouc jedná o společném založení OF. Osoby z nepřátelského prostředí organizovaly odposlouchávání telefonů prorektora University Palackého a pracovníka kádrového útvaru. Studenti informují o pohybu příslušníků StB po fakultách a rektorátě, současně vyslovují požadavky, aby jim bylo zamezeno, zjišťují styky přísluš-

níků s pracovníky rektorátu a zabezpečují vyvěšování plakátů s upozorněním, v jakých vozech jezdí příslušníci StB, včetně SPZ vozidel. Noční služba příslušníků je pod kontrolou aut vybavených vysílačkami. Jsou využívána vozidla radiotaxi služby a dispečerského podniku města Olomouc.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456, č. l. 238. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 2. 12. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 29b

1989, 2. prosince – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

AKTIVITY

– Dne 3. 12. 1989 v odpoledních hodinách /neupřesněno/ proběhne ve Smižanech shromáždění organizované organizací Veřejnost proti násilí. Cílem je zaměřit se na získání pozic v zemědělských oblastech.

– Dne 4. 12. 1989 bude uskutečněna společná schůze OF v Chomutově, na které by mělo dojít ke vzniku strany „ZELENÝCH“. Organizuje signatář CH-77 Karel MRÁZEK /1957/.

– Dne 3. 12. 1989 se mezi městy Hradec Králové a Pardubice má uskutečnit „lidský řetěz“. Akci organizují stávkové výbory v HK a Pardubicích, za spoluúčasti koordináčního výboru OF Východočeského kraje. Zahájení akce je v 08.00 hodin.

– Dne 6. 12. 1989 bude uskutečněn ve sportovní hale Spartaku Přerovské strojírny mítink OF. Zahájení v 18.00 hodin.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456, č. l. 239. AKTIVITY. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 29c

1989, 2. prosince – Praha. Příloha k vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Očekávané aktivity

– dne 3. 12. 1989 se uskuteční v 10.00 hod. v Realistickém divadle ustavující sjezd Syndikátu českých spisovatelů. Jedná se o sjezd autorů, kterým nebylo dovoleno do současné doby publikovat;

- dne 5. 12. 1989 se v zámku Dobříš uskuteční mimořádný sjezd Svazu českých spisovatelů, na kterém bude zvolen jeho nový výbor a předseda;
- z prostředí OF na Veselí na Moravě[,] okr. Hodonín[,] bylo zjištěno, že dne 5. 12. 1989 se má uskutečnit školení „školitelů OF“. Místo a doba konání tohoto školení nebyly zjištěny;
- dne 3. 12. 1989 se mezi městy H. Králové a Pardubice uskuteční „lidský řetěz“, na kterém se předpokládá účast asi 16 000 osob (8 tisíc z H. Králové a 8 tisíc z Pardubic). Začátek akce je v 8.00 hod., kdy začnou být rozváženi účastníci a počátek vytváření řetězu je plánován na 10.00 hod. Akci organizují stávkové výbory v H. Králové a Pardubicích a Koordinační [centrum] OF VČK;
- na neděli dne 3. 12. 1989 připravuje stávkový koordinační výbor VŠ ve 14.00 hod. uskutečnit demonstraci na protest proti potlačení demonstrace studentů v ČLR. Důraz má být kladen zejména na propuštění všech politických vězňů.³⁶⁰

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY, 1989, XI–XII, č. l. 3. Očekávané aktivity. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 30

1989, 3. prosince – Praha. Rychlá informace z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Olomoucké Občanské fórum /OF/ hodnotí sestavení nové vlády jako kompromis, který neodpovídá současné situaci. Připomínky OF k sestavení nové vlády nebyly respektovány a nadále tam zůstává stará garnitura. Z tohoto důvodu se domnívají, že bude nutné, aby OF vstoupilo jako politická strana do Národní fronty a ta působila jako opozice KSČ.³⁶¹

V průběhu studentského mítinku, který se uskutečnil v Ústí n. Labem kolem 21.00 hod. a jasně odmítal složení nové vlády[,] mluvčí studentů uváděl, že studenti mohou stávkovat prosinec, leden i únor[,] a druhou generální stávku studenti podporí hladovkou.³⁶²

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456, č. l. 237. Podklad z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 3. 12. 1989. Originál, strojopis, 1 s.

360 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 352.

361 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 1179.

362 Srov. tamtéž, s. 792–793.

Dokument č. 31

1989, 4. prosince – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

[...] ³⁶³

Dne 2. 12. 1989 proběhla na fakultě žurnalistiky UK v Praze beseda studentů s Maxmilianem SCHREIBERem, USA státním příslušníkem, povoláním fotograf[,] a s Michaellem KUKRALEM, USA státním příslušníkem, pracovníkem Natural Science Faculty Kerg, UK Geography v USA. Jmenovaní poučovali studenty, jak se mají v současné době chovat. Hovořili o tom, že ČSSR je již dnes součástí západní Evropy.

U studentů uvedené fakulty jsou zjišťovány stále ostřejší výpady proti členům KSČ, zejména z řad pedagogického sboru. Zásadně požadují výměnu učitelů komunistů. Ke generální stávce plánované na 11. 12. 1989 nezaujímají jednoznačné stanovisko, neboť většina studentů má již „stávek dost“. Neustále narůstají útoky i proti StB[,] a to zejména z hlediska její kontroly, rozpočtu a metod, které používá. ³⁶⁴

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456, č. l. 235. Vytěžení z informačního toku pro náčelníka II. S-SNB ze dne 4. prosince 1989. Originál, strojepis, 1 s.

Dokument č. 32

1989, 5. prosince – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

– [Z]ástupce OF a Jč. energetických závodů České Budějovice požadoval vyloučit členy KSČ z řízení podniku, vyloučit projednávání otázek KSČ na pracovišti, odstranit znaky a symboly KSČ, upravit mzdové a osobní hodnocení, zrušit kádrové odbory, vyloučit KSČ z porad apod. Celkově na tomto shromáždění dominovaly požadavky na odstoupení prezidenta ČSSR a zrušení LM. ³⁶⁵

– [Dne] 3. 12. 1989 svolal výbor plzeňské OBRODY veřejnou schůzi, na kterou přišlo 65 osob, z nichž v průběhu asi 20 odešlo. Předseda Stanislav NEDVĚD informoval o programu[,] a že OBRODA bude bojovat za udržení socialismu. Tento názor nebyl jednomyslně přijat. ³⁶⁶

363 V záhlaví jsou poznámky tužkou: /292/, 2a, – pouze MV ČSSR a modrým perem: DI-292/5/12/89. Na průpisu dokumentu byla razítko: VYTĚŽENO AO. ABS, f. A 34/1, inv. j. 1456, č. l. 236.

364 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 356.

365 Srov. tamtéž, č. 6/III, s. 949.

366 Srov. tamtéž, s. 890.

– [Dne] 30. 11. 1989 zorganizovalo OF v s. p. PIVOVARY Plzeň dialog s vedením podniku, CZV KSČ, ROH a členů závodní jednotky LM. Mluvčí OF ing. Jan KILBERGER, člen KSČ, požadoval zrušení LM v podniku a předání klíčů od skladu zbraní LM řediteli podniku. Požadoval i zrušení ZO KSČ v podniku. Za posledních 14 dnů vystoupilo z KSČ 10 členů.³⁶⁷

– [D]ne 4. 12. 1989 se ve všech okresních městech Severočeského kraje uskutečnila shromáždění organizovaná OF. V Litoměřicích došlo k vypískání zástupce OV KSČ. Bylo oznámeno, že v Okresním podniku technických služeb Prosmyky byla zrušena ZO KSČ.³⁶⁸

– OF v Olomouci bere sestavení nové vlády ČSSR jako nepřípustné[,] a proto 4. 12. 1989 bylo uskutečněno setkání studentů a vedení Univerzity Palackého, kde byl stanoven další postup stávků.³⁶⁹

– [V] podniku BESKYDSPOORT Frýdek-Místek dochází ze strany vedoucího závodu 1 Alexandra MOŽDIAKA k výhrůžkám a přímému nátlaku na členy KSČ, že pokud nevystoupí z KSČ[,] nemusí už druhý den chodit do práce. Písemně prohlášení o tom muselo podepsat 18 pracovníků, převážně žen. Je mezi nimi i několik manželek příslušníků SNB.³⁷⁰

– [N]a koordinačním aktivu zaměstnanců ČSAD a DP – autobusy v závodě Klíčův Praha 9 bylo dne 5. 12. 1989 jednání o další stávkové aktivitě. Mnozí zaměstnanci odsuzují další stávky.

– [Z] prostředří Libeňsko-vysočanské oblasti závodů ČKD Praha jsou zjišťovány poznatky, že v případě potřeby vstoupí tyto závody opět do stávků. Činnost zde koordinuje člen OF [Petr] MILLER.³⁷¹

– [N]a Pedagogické fakultě v Ústí nad Labem vznikla nezávisle na stávkovém výboru skupina nesoucí název „Protikomunistické komando“. Cílem je vedení kampaní a nátlakových akcí za využití plakátů a letáků k vyloučení všech komunistů z vedoucích funkcí a jejich odstoupení z veřejného života.³⁷²

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 120–121. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 5. 12. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

367 Srov. tamtéž, s. 891.

368 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 794–795.

369 Srov. tamtéž, č. 6/III, s. 1180.

370 Srov. tamtéž, s. 1181.

371 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 489.

372 Srov. tamtéž, č. 6/II, s. 796–797.

Dokument č. 33a

1989, 7. prosince – Praha. Rychlá informace z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

– [K]atolický laik O[ldřich]. LIŠKA, nar. 1926, bytem Teplice[,] předestřel další záměry CH-77 pro příští období. Podle jeho názoru byla v CH-77 ustavena komise, která shromažďuje veškeré materiály a výpovědi osob stíhaných Bezpečností. Soustřeďuje jména a služební zařazení příslušníků SNB i LM, na které mají být vydány zatykače a vyvozen vůči nim trestní postih.³⁷³

– [N]a území Jihočeského kraje byly ze strany Občanského fora (OF) zaregistrovány snahy o přípravu kontroly archivu StB.³⁷⁴

– [D]nešního dne má do Rakouska vycestovat skupina osob z Prahy, složená z členů OF a odborníků z Ministerstva paliv a energetiky, která zde hodlá shromáždit dokumentační materiál o úplatách vládních činitelů a pracovníků ministerstev v souvislosti s výstavbou JE Dukovany. Materiál má být využit pro organizaci korupční aféry a její zveřejnění.

– [D]ne 5. 12. 1989 se v Bratislavě uskutečnilo střetnutí asi 15 osob bývalých čelných představitelů státních a stranických orgánů na Slovensku vyloučených z KSČ. Cílem střetnutí bylo sjednocení dalšího politického postupu. Bylo zvažováno vytvoření strany demokratického socialismu v Bratislavě – slovenského fora přestavby – Obroda.³⁷⁵ Ze svých řad hodlají navrhnout do vlády 2 kandidáty. V diskuzi se shodli, aby na prezidenta ČSSR kandidoval A. DUBČEK.³⁷⁶

[–] Situace po naší linii je charakterizována podobně jako v předchozích dnech a vyznačuje se zejména aktivitou stoupenců OF. Ve většině institucí, podnicích a závoděch se stále zesiluje tlak na vytváření OF a likvidaci CZV, ZV a ZO KSČ v příslušných objektech. Objevují se i požadavky o předání budov KV KSČ a MěV KSČ k veřejným účelům (kupř. Brno). Jsou zjišťovány i snahy představitelů OF o odstavení členů KSČ z vedení podniků a závodů (kupř. Západočeský kraj).

V hromadně sdělovacích prostředcích byla zjištěna následující situace:

ČST – situace se po nástupu M[iroslava]. PAVLA³⁷⁷ do funkce ÚŘ ČST poněkud zklidnila a není tak vyhrocena[,] jak je prezentována ve sdělovacích prostředcích.³⁷⁸ Stávkový výbor jako takový fakticky neexistuje. Většina osob do funkce šéfredaktora zůstala na svých místech, i když proti některým jsou organizovány nátlakové akce

373 Srov. tamtéž, s. 801.

374 Srov. tamtéž, č. 6/III, s. 955.

375 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 3, s. 272.

376 Srov. tamtéž, s. 234.

377 Šlo o spolupracovníka kategorie důvěrník 1. oddělení II. odboru II. S-SNB s krycím jménem EKONOM (do 19. 10. 1989 TS kategorie agent). Viz https://www.abscr.cz/data/knihy//C88/45/C88_45_23.jpg

378 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/I, s. 328.

(šéfredaktor ÚRTN D[ušan]. MACHÁČEK – viz AKTIVITY³⁷⁹).³⁸⁰ V návaznosti na vystoupení FMNO ve vysílání dne 6. 12. 1989³⁸¹ panuje mezi pracovníky ČST názor, že obdobným způsobem musí co nejdříve vystoupit MV ČSSR a předložit koncepční návrh další činnosti a orientace FMV, který bude přijatelný pro veřejnost a v souladu s obecně závaznými dohodami z oblasti mezinárodního práva, lidských práv a občanských svobod. Tím by bylo dosaženo značného zklidnění veřejnosti, která má obavu, že FMV díky svému „mlčení“ připravuje protiakti.

Dne 6. 12. 1989 vznikla a obnovila svou činnost organizace televizních a filmových tvůrců z roku 1968 – FITES, která si mj. klade za cíl sledovat a posuzovat uvolňování trezorových filmů.

Čs. rozhlas – po odvolání ÚŘ K. KVAPILA trvá i nadále požadavek na odvolání celého vedení. V současné době se připravují návrhy na obsazení funkcí. Velkou aktivitu nadále projevují představitelé OF Čs. rozhlasu J[an]. ROSÁK a K. WEINLICH.³⁸²

MON – Občanské fórum požaduje odvolání M. JAKEŠE z funkce GŘ MON a je podporováno řediteli hospodářských servisů. Odvolání má být provedeno dne 13. 12. [1989]³⁸³ prostřednictvím gen. tajemníka MON D[ušana]. ULČÁKA, který celou záležitost chápe jako taktický manévra a snaží se vzbudit dojem, že tak činí na nátlak sovětských partnerů. Je připravováno i odvolání ULČÁKA, které má být předestřeno dne 16. 12. [1989] na valné hromadě novinářů prostřednictvím V[adimíra]. KAŠPARA. Jako nástupce je připravován A[dolf]. HRADECKÝ, který je t. č. nemocen. Je vyvíjena snaha, aby gen. sekretariát MON byl přenesen do Budapešti. V rámci organizace MON, kde se sdružují nezávislí překladatelé a tlumočníci[,] se vytvořila skupina osob, kteří chtějí vytvořit Nezávislý svaz překladatelů a tlumočnicků na obdobných principech jako v roce 1968. Zřízení nové organizace je ovlivňováno mj. ze strany soukromé překladatelské agentury BÁBEL SERVIS Praha 3.

Stále ve větší míře je registrován rozpad stranických organizací a úbytek členské základny.

– [V] objektu ÚV SSM bylo odsouhlaseno na stranických schůzích rozpuštění základních organizací KSC a předpokládá se vytvoření mládežnické federace podle vzoru z roku 1968 do doby mimořádného sjezdu SSM (svolán 24. 1. 1990)[.]³⁸⁴

– [N]a všech centrálních pracovištích MěV SSM v Praze jsou zakládány organizace OF. Na schůzi ROH Pražské správy účelových zařízení SSM konané dne 5. 12. 1989 došlo ke zrušení podnikové organizace KSC.

379 Srov. dokument č. 33b.

380 Srov. CYSARŮVÁ, Jarmila, ref. 163, s. 44–45.

381 Srov. Zasadanie vojenských odborárov. In: *Obrana lidu*, 1989, č. 240 (7. 12. 1989), s. 1.

382 Srov. SUK, Jiří, ref. 112, s. 105; Srov. JEŠUTOVÁ, Eva, NOVÁKOVÁ, Jaroslava, ref. 181, s. 28.

383 Srov. ŽÁČEK, Pavel (ed.), ref. 78, díl 2, s. 931.

384 Srov. POBOŘIL, Vlastimil. *Majetek bývalého Socialistického svazu mládeže na pozadí politických intrik. Historie majetku bývalého majetku SSM*. Praha: Petr Prášil – BARON, 2013, s. 23.

- [M]ezi vedením SSM se hovoří k tomu, že KSČ je rozložena na 3 frakce – OB-RODA, Demokratické fórum komunistů (DFK) a vlastní KSČ.
- [S]tranická organizace ve Filmovém studiu Barrandov se rozpadá. Z cca 50 členů KSČ již asi 20 vrátilo stranické legitimace.
- [O]bdobná situace se vyskytuje v IKEM v Praze. Mezi těmi, kdo odevzdali stranickou legitimaci[,] je i syn býv. předsedy vlády MUDr. [Miloš] ADAMEC.
- [P]odobně je tomu na řadě podniků a závodů v celé ČSSR[.]

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 122–124. Podklad z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 7. 12. 1989. Originál, strojopis, 3 s.

Dokument č. 33b

1989, 7. prosince – Praha. Příloha k výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

Očekávané aktivity

- [D]ne 8. 12. 1989 v 19.30 hod. na začátek relace Televizní noviny plánuje technický personál ČST na 5 minut vypnout obraz a přečíst prohlášení adresované ÚŘ ČST M. PAVLOVI. Jako jedna z podmínek je kladeno odvolání šéfredaktora ÚRTN D. MACHÁČKA z funkce.
- [D]ne 9. 12. 1989 v Sjezdovém paláci PKOJF je plánováno fórum všech novinářských iniciativ. Vstup je možný jen na novinářský průkaz.
- [D]ne 15. 12. 1989 má přijet do ČSSR režisér M[iloš]. FORMAN, který má v úmyslu stávkujícím studentům FAMU předat jako dar jeden ze svých filmů.

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1456. PŘEDPOKLÁDANÉ AKTIVITY, 1989, XI–XII, č. l. 361. Očekávané aktivity. Originál, strojopis, 1 s.

Dokument č. 34

1989, 8. prosince – Praha. Rychlá informace z výtěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB plk. PhDr. Karla Vykypěla

- [D]ne 6. 12. 1989 měl být založen na FMPE „Klub bezpartijních pracovníků FMPE“ /poznatek je dále prověřován 7. odborem/[.]

– [S]tudenti FF UK Praha vyčkávají na složení nové vlády a podle výsledku se zúčastní, resp. nezúčastní generální stávkou v pondělí 11. 12. 1989. Výuka zřejmě nebude zahájena do Vánoc, ale budou dány [dány] možnosti vykonat semestrální zkoušky a zápočty. Z pedagogického sestavu FF UK odstoupili děkan fakulty, proděkan a všichni vedoucí kateder. Kandidátem na funkci děkana je prof. [František] ČERNÝ, bezpartijní.³⁸⁵ Na uvolnění funkce vedoucích kateder jsou doporučováni a navrhováni členové KSČ ze sestavu pedagogického sboru, ale do jednoho tyto funkce odmítají vykonávat. Po odstranění vedoucí úlohy KSČ byla ZO KSČ na fakultě ihned odebrána místnost, kterou předtím používala pro své účely.

– [L]aici ŘKC v Jihomoravském kraji jsou zklamáni, že v prohlášení OF z kraje není „moravský nacionalismus“. V nejbližší době se hodlají sejít zástupci tohoto hnutí a sestavit prohlášení moravských katolíků, se kterým hodlají vystoupit na veřejnosti.

– [V]e s. p. POTRAVINY Plzeň se spojil bývalý ředitel závodu Plzeň-město KORANDA s představiteli OF závodu a požaduje rehabilitaci za svoje odvolání z funkce. KORANDA byl v minulosti orgány SNB řešen pro neoprávněné obohacování.

– [S]kupina studentů navštívila Ředitelství telekomunikací Bratislava[,] kde se dotazovala ředitele, zda se odposlouchávají telefonické rozhovory. Ředitel jim odpověděl, že v jednotlivých případech orgány SNB na příkaz prokurátora.

– [V] ČSD lokodepo Leopoldov a lokodepo Trenčínská Teplá byly zaznamenána aktivizace bývalých členů Federace lokomotivních čet /FLČ/, kde se projeví snahy o založení organizace FLČ a obnovení činnosti v plném rozsahu.

– [V] souvislosti s televizní besedou uvedenou dne 7. 12. 1989 Levá alternativa, NMS a ČsDI zastávají sice odděleně, ale souhlasné stanovisko, které je možno vyjádřit jako zásadní pobouření se situací v OF. HAVEL, MILLER, DIENSTBIER, [Petr] PITHART i další, vystupují jako samozvanci a jednájí v duchu revanše proti komunistům. KOMÁREK svou poznámkou o fašistických praktikách komunistů vyvolal mezi členy OF nesouhlas. Problém zůstává, jak vyvést NMS, Levou alternativu, eventuálně ČsDI z OF.³⁸⁶ Všichni si uvědomují, že jejich další podíl a spolupráce na programu OF je v rozporu s jejich základními prohlášeními a programy³⁸⁷, ale pokud by odešli z OF, jejich podpora na veřejnosti zatím bude minimální. Navíc stále platí zákaz vedení OF, aby uvedené struktury veřejně samostatně vystupovaly mimo OF.

– [S]oučasný vývoj vnitropolitické situace a uvolňování pracovní disciplíny se začíná negativně projevovat v propadu plánované výroby v ekonomických objektech. Např. ve Slovenských magnezitových závodech, provoz Košice[,] téměř 4 mil. Kčs; za posledních 5 dní z nedostatku surovin činila ztráta ve výrobě v závodě Jihosloven-

385 PETRÁŇ, Josef. *Filozofové dělají revoluci*. Praha: Karolinum, 2015, s. 870 ad.

386 Srov. ŽÁČEK, Pavel, ref. 78, s. 174.

387 Srov. OTÁHAL, Milan, SLÁDEK, Zdeněk, ref. 33, s. 510–514; HLUŠIČKOVÁ, Růžena, OTÁHAL, Milan, ref. 121, s. 214–218.

ské celulózky a papírny Štůrovo 2,5 mil. Kčs; na dole Centrum v SHR dochází k dennímu schodku v plnění úkolů ve výši 100.000,- Kčs.

– [V]e dnech 5.–6. 12. 1989 se v Olomouci uskutečnilo jednání biskupů a ordinářů ŘKC za účasti představitelů jednotlivých řádů za řízení kardinála Františka TOMÁŠKA, bez účasti orgánu státní správy. Účastníci jednání vznesli požadavky týkající se majetko-právního vyrovnání ŘKC ve vztahu k socialistickému státu, včetně požadavku navrácení odebraného majetku.³⁸⁸ V případě, že majetek nebude moci být vrácen /školy, nemocnice atd./[,] bude ŘKC žádat stát o proplacení jeho hodnoty a zaplacení nájmu za 40leté užívání státem. ThDr. Josef HROMÁDKA bude prosazovat založení ministerstva pro církevní záležitosti.³⁸⁹

Archiv bezpečnostních složek, f. A 34/1, inv. j. 1466. RYCHLÉ INFORMACE pro N II. S SNB, I. NMV ČSSR od 20. 11. 1989 do 8. 12. 1989, č. l. 128–129. Podklad z vytěžení informačního toku pro náčelníka II. správy SNB ze dne 8. 12. 1989. Originál, strojopis, 2 s.

388 Srov. např. SCHWARZ, Jiří; ROD, Aleš; FANTA, Michael. *Zdanění finančních náhrad církvím a náboženským společnostem*. Praha: Anglo-American University, 2019.

389 Srov. BENDA, Patrik, ŽÁČEK, Pavel, ref. 7, č. 6/III, s. 803–804.